

ทัศนคติผู้อยู่อาศัยต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน

ในบทวิเคราะห์ต่อไปนี้จะเป็นการค้นหาทัศนคติและความพอใจของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพโดยรอบในชุมชนที่อยู่อาศัยแบบบ้านจัดสรร ใน การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสองประการคือ การประเมินโครงการด้วยพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยและการศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อพฤติกรรมของผู้อยู่อาศัย ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อม จะเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมในแง่ของทัศนคติและความพอใจตลอดจนลักษณะการใช้สอยที่เกิดขึ้น เนื่องจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในชุมชนแต่ละโครงการที่ศึกษา

วิธีการศึกษาทัศนคติและความพอใจผู้อยู่อาศัยที่มีต่อสภาพแวดล้อม

ในการศึกษาทัศนคติและความพอใจของผู้อยู่อาศัยนี้จะกระทำโดยอาศัยตารางการประเมินความรู้สึกและทัศนคติ โดยมีมาตราที่สร้างขึ้นสำหรับการประเมินซึ่งประกอบไปด้วยคำคุณศัพท์หรือวลีที่มีความหมายตรงกันข้ามอยู่สองข้าง ของการประเมิน 5 ชั้น¹ คำเหล่านี้จะมีความหมายเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ต้องการวัด และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของความรู้สึกและทัศนคติที่ผู้อยู่อาศัยซึ่งเป็นผู้ใช้สอยสภาพแวดล้อมนั้นได้แสดงออกมาจากการสัมภาษณ์ โดยจะเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมนั้นในแง่ของความพอใจ ความสะดวกและคุณภาพในการใช้สอย ตลอดจนความรู้สึกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัยในลักษณะหมู่บ้านจัดสรร ดังตัวอย่างการประเมินความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่ออาคารพาณิชย์ของหมู่บ้านดังนี้

	1	2	3	4	5	
จำนวนไม่เพียงพอ						จำนวนเพียงพอ
ไกล						ใกล้
ไปใช้ไม่สะดวก						ไปใช้สะดวก
ไม่น่าพอใจ						น่าพอใจ

¹ ขั้นตอนการประเมินเพื่อค้นหาระดับความรู้สึก จะแตกต่างกันไปตามความละเอียดที่ต้องการศึกษา โดยทั่วไปมักใช้ขั้นตอนการประเมิน 5 ชั้นแต่ในงานวิจัยบางเรื่องที่อยู่อาศัยวิธีการซีแมนดิกคิฟ-เพอเรนเซียล จะใช้ขั้นตอนการประเมินมากกว่า 5 ชั้นขึ้นไป เช่นงานวิจัยของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ในเรื่อง "พฤติกรรมของผู้อยู่อาศัยกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเคหะสงเคราะห์แบบพลต" จะมีขั้นในการประเมินความรู้สึกทั้งหมด 7 ชั้น

ตัวเลข 1-5 ของขั้นการประเมิน จะเป็นคะแนนที่ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกและทัศนคติต่อ มาตราในองค์ประกอบนั้นๆ ในด้านความรู้สึกทางลบซึ่งจะเป็น 1 คะแนน จนกระทั่งถึงความรู้สึก ทางบวกเป็น 5 คะแนน คะแนนที่ประเมินได้จากการหาค่าเฉลี่ยมัธยิม เลขคณิตในแต่ละมาตราถ้า มีค่าตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไปแสดงว่าผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกและทัศนคติในทางที่ดีและหากต่ำกว่า 3.0 ลง- มากก็แสดงว่ามีความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่ดีต่อมาตรารอง องค์ประกอบนั้นๆ

การกำหนดมาตราในการประเมินสภาพแวดล้อมในชุมชน

เป้าหมายหลักของการประเมินนี้ จะเน้นการประเมินสภาพแวดล้อมกายภาพของชุมชน- เป็นสำคัญ โดยมาตราในการประเมินสภาพแวดล้อมกายภาพของชุมชนทั้งสิ้นจะมีจำนวน 13 มาตรา และมาตราในการประเมินด้านสาธารณูปการและการดูแลชุมชนอีก 1 มาตรารวมมาตราในการประ- เเมินทั้งสิ้น 14 มาตรา¹ มีรายละเอียดของมาตราต่างๆดังนี้

มาตราในการประเมินสภาพแวดล้อมกายภาพภายในชุมชน ในการประเมินกายภาพนั้นจะ แบ่งการประเมินออกเป็นสองส่วนคือ ชุมชนที่อยู่อาศัยโดยส่วนรวมและประเมินองค์ประกอบอื่นๆ ของชุมชนที่ละองค์ประกอบ โดยมีมาตราในการประเมินทั้งสิ้น 13 มาตราประกอบด้วยมาตราความ- รู้สึกและทัศนคติ 12 มาตราและมาตราความพอใจอีก 1 มาตรา มาตราความรู้สึกและทัศนคติเหล่านี้ จะใช้อธิบายว่า ระดับความพอใจที่ผู้อยู่อาศัยเป็นผู้ให้ค่าประเมินนั้นมีสาเหตุหรือเนื่องจากความรู- สึกและทัศนคติต่อองค์ประกอบนั้นอย่างไร มาตราสำหรับประเมินแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

1. มาตราในการประเมินชุมชนโดยส่วนรวม ประกอบด้วยมาตราความรู้สึกและทัศน- คติ 5 มาตราและมาตราความพอใจอีก 1 มาตรารวม 6 มาตราได้แก่

¹ มาตราต่างๆเหล่านี้นอกจากจะพยายามให้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดแล้ว ก่อนทำการประเมินจริง ได้ทำการแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะมีผลต่อคุณภาพในการประเมินในรูปแบบ ของซีแมนติกเท่าที่ทรัพยากรต่างๆจะเอื้ออำนวย เพื่อให้ได้มาตราที่มีความเที่ยงตรง เพียงพอใน การวัด

(1) แอ๊ด — ไม่แอ๊ด	(2) สกปรก — สะอาด
(3) แห้งแล้ง — ร่มรื่น	(4) ไม่ปลอดภัย — ปลอดภัย
(5) มีเสียงรบกวน — เงียบสงบ	(6) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ

2. มาตรฐานในการประเมินองค์ประกอบย่อยของชุมชน 5 องค์ประกอบ ประกอบไปด้วย มาตรการความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อองค์ประกอบนั้น 3-7 มาตรการ และมาตรการความพอใจอีก 1 มาตรการ รวมเป็น 4-8 มาตรการโดยแต่ละองค์ประกอบจะมีรายละเอียดดังนี้

2.1. มาตรฐานในการประเมิน ถนนและทางเท้า ประกอบด้วยมาตรการความรู้สึกและทัศนคติ 7 มาตรการและมาตรการความพอใจ 1 มาตรการรวม 8 มาตรการได้แก่

(1) ทางเท้าค้ำแค้น-ทางเท้ากว้างขวาง	(2) ถนนค้ำแค้น — ถนนกว้างขวาง
(3) รถพลุกพล่าน — รถไม่พลุกพล่าน	(4) สภาพถนนชำรุด — สภาพถนนดี
(5) สกปรก — สะอาด	(6) แห้งแล้ง — ร่มรื่น
(7) ไม่ปลอดภัย — ปลอดภัย	(8) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ

2.2. มาตรฐานในการประเมิน อาคารพาณิชย์ ประกอบด้วยมาตรการความรู้สึกและทัศนคติ 3 มาตรการและมาตรการความพอใจอีก 1 มาตรการรวม 4 มาตรการได้แก่

(1) จำนวนไม่เพียงพอ-จำนวนเพียงพอ	(2) โกล — โกลั
(3) ไปใช้ไม่สะดวก — ไปใช้สะดวก	(4) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ

2.3. มาตรฐานในการประเมิน สโมสรและสระว่ายน้ำ ประกอบด้วยมาตรการความรู้สึกและทัศนคติ 7 มาตรการและมาตรการความพอใจ 1 มาตรการรวม 8 มาตรการได้แก่

(1) บริเวณค้ำแค้น — บริเวณกว้างขวาง	(2) สระน้ำค้ำแค้น — สระน้ำกว้างขวาง
(3) โกล — โกลั	(4) ไปใช้ไม่สะดวก — ไปใช้สะดวก
(5) สภาพอุปกรณ์ชำรุด-อุปกรณ์สภาพดี	(6) สกปรก — สะอาด
(7) บรรยากาศไม่ดี — บรรยากาศดีน่าใช้สอย	(8) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ

2.4. มาตรฐานในการประเมิน สนามเด็กเล่น ประกอบด้วยมาตรการความรู้สึกและทัศนคติ 8 มาตรการและมาตรการความพอใจ 1 มาตรการรวม 9 มาตรการได้แก่

(1) บริเวณคับแคบ—บริเวณกว้างขวาง	(2) อุปกรณ์ไม่เพียงพอ — อุปกรณ์เพียงพอ
(3) ไกล — ใกล้	(4) สภาพอุปกรณ์ชำรุด — อุปกรณ์มีสภาพดี
(5) สกปรก — สะอาด	(6) แข็งแรง — ร่มรื่น
(7) ไม่ปลอดภัย — ปลอดภัย	(8) บรรยากาศไม่ดี — บรรยากาศดีน่าใช้สอย
(9) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ	

2.5. มาตรการในการประเมินองค์ประกอบ ส่วนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน ประกอบด้วยมาตรการความรู้สึกและทัศนคติ 5 มาตรการและมาตรการความพอใจ 1 มาตรการรวม 6 มาตรการได้แก่

(1) บริเวณไม่เพียงพอ—บริเวณเพียงพอ	(2) ไกล — ใกล้
(3) สกปรก — สะอาด	(4) แข็งแรง — ร่มรื่น
(5) ไม่ปลอดภัย — ปลอดภัย	(6) ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ

มาตรการในการประเมินด้านสาธารณูปการและการดูแลสุขภาพ ในการประเมินด้านสาธารณูปการและการดูแลสุขภาพ 5 องค์ประกอบได้แก่ ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ ระบบการป้องกันน้ำท่วม การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน การเก็บขยะและการรักษาความปลอดภัย จะใช้มาตรา ไม้ดี - ดี ในการประเมินถึงทัศนคติของผู้อยู่อาศัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินความรู้สึกและทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมกายภาพและผลกระทบของสภาพแวดล้อมกายภาพ

ในการประเมินความรู้สึกและทัศนคติผู้อยู่อาศัยนั้น นอกเหนือจากความแตกต่างในปีจ้ย ส่วนบุคคลต่าง ๆ แล้ว ความแตกต่างของความรู้สึกและทัศนคติของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านส่วนหนึ่งนั้นอาจได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ด้วย การศึกษาต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติและความพอใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมกายภาพภายในหมู่บ้าน พร้อมกับวิเคราะห์ลักษณะของสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งมีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของค่าประเมินที่ได้ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมดังกล่าวข้างต้นจะแยกออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- 5.1 ทำการวิเคราะห์ความรู้สึกและทัศนคติตลอดจนความพอใจที่มีต่อชุมชนโดยส่วนรวม โดยมาจากรасความรู้สึกและทัศนคติและมาจากรасความพอใจรวม 6 มาตรา
- 5.2 ทำการวิเคราะห์ความรู้สึกและทัศนคติตลอดจนความพอใจที่มีต่อองค์ประกอบย่อยของชุมชน ในแต่ละองค์ประกอบ
- 5.3 ทำการวิเคราะห์เฉพาะมาตราความพอใจที่มีต่อองค์ประกอบทั้งหมดของชุมชน ทั้งในส่วนของการสาธารณูปการและการดูแลสุขภาพ

ในรายละเอียดของการศึกษามีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจต่อชุมชนโดยส่วนรวม

ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สึกและทัศนคติที่ประเมินได้ในมาตราต่างๆ ของชุมชนโดยส่วนรวม ปรากฏว่าผู้อยู่อาศัยในทุกหมู่บ้านต่างก็แสดงความรู้สึกที่ว่าเป็นชุมชนที่ไม่แออัดตรงกันอย่างชัดเจน [$\bar{X}$ รวม = 4.10] ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ในเรื่องความหนาแน่นในแต่ละหมู่บ้านแล้วพบว่าโดยเฉลี่ยทั้ง 4 หมู่บ้านจะมีความหนาแน่น 2.27 ครอบครัว/ไร่ จัดว่าเป็นความหนาแน่นที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับความหนาแน่นที่กำหนดสำหรับโครงการเคหะชุมชนในเขตชานเมือง ซึ่งการเคหะได้อธิบายความหนาแน่นปานกลาง 8-20 ครอบครัว/ไร่

ในการประเมินด้านความสะอาดของชุมชนนั้น โดยส่วนรวมจะอยู่ในเกณฑ์ดีโดยทุกหมู่บ้านต่างก็ให้ค่าประเมินในทางที่ว่าหมู่บ้านของตนค่อนข้างสะอาด โดยหมู่บ้านสัมมารและหมู่บ้านเมืองทองจะได้ค่าประเมินในทางที่ค่อนข้างดีกว่า [$\bar{X}$ = 3.48, 3.32] หมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ

ซึ่งมีค่าประเมินที่ได้ต่ำกว่าเท่ากับทั้งสองหมู่บ้าน ($\bar{X} = 2.96$) อย่างไรก็ตามจากการทดสอบทางสถิติไม่พบว่ามีความแตกต่างในเรื่องของความรู้สึกแออัดและความสะอาดของชุมชนโดยส่วนรวมในหมู่บ้านทั้ง 4 แห่ง

ผู้อยู่อาศัยทุกแห่งต่างแสดงความรู้สึกที่ทัศนคติที่ดีพอสมควรในเรื่องความร่มรื่นในชุมชนของตน โดยทุกหมู่บ้านได้ให้ค่าประเมินในแนวทางที่ว่ามีความร่มรื่นคืออย่าง ไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติ ($\bar{X}$ รวม = 3.37) และจากการสำรวจจะพบว่ามีการปลูกต้นไม้ใหญ่ตามบริเวณถนนสายหลักเท่านั้น ในส่วนอื่นนอกเหนือจากบริเวณสวนสาธารณะแล้วจะมีการปลูกค่อนข้างน้อย อาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นในยุคแรกๆ ความรู้สึกร่มรื่นที่ผู้อยู่อาศัยมีอยู่นั้นส่วนหนึ่งจะเกิดจากอิทธิพลของพันธุ์ไม้ใหญ่ภายในหน่วยพักอาศัย ที่ผู้อยู่อาศัยให้ความสำคัญกว่าบริเวณสาธารณะอื่นๆ

ในความรู้สึกในเรื่องความเงียบสงบของชุมชนนั้นทุกหมู่บ้านจะมีความรู้สึกไม่แตกต่างกันที่ว่ามีความเงียบสงบดี ($\bar{X}$ รวม = 4.00) อย่างไรก็ตามพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นถูกรบกวนในเรื่องเสียง เช่นกันแต่อยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงนัก โดยจะเป็นเสียงที่เกิดจากรถยนต์บนถนนในช่วงเช้าและเย็นรองลงมาได้แก่เสียงจากเพื่อนบ้าน และเสียงเด็กเล่นบนถนนตามลำดับ

ในเรื่องความรู้สึกปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้านพบว่า เป็นความไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการลักทรัพย์ในเคหะสถานมากกว่าปัญหาการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินภายในบริเวณหมู่บ้าน ซึ่งสภาพของกายภาพนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งเสริมหรือมีอิทธิพลต่อความรู้สึกเหล่านี้ของผู้อยู่อาศัยในแต่ละแห่ง จากค่าที่ประเมินได้ในมาตรานี้พบว่าทุกหมู่บ้านต่างแสดงความรู้สึกปลอดภัยอย่าง ไม่แตกต่างกันในเชิงสถิติ โดยส่วนรวมแล้วจะมีทัศนคติที่ดีพอใช้ในเรื่องนี้ ($\bar{X}$ รวม = 3.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่บ้านจะพบว่าหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านเมืองทองนั้น ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกปลอดภัยมากกว่าหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านผาสุกซึ่งมีค่าประเมินต่ำกว่า 3.00 เมื่อพิจารณาจากสภาพกายภาพของหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าประเมินต่ำสุด จะพบว่า การควบคุมในเรื่องความปลอดภัยเป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากขอบเขตของพื้นที่โครงการไม่เด่นชัดมีการแผ่กระจายของพื้นที่ซึ่งไม่ได้รับการพัฒนาเป็นบริเวณกว้าง ตลอดจนเป็นทางผ่านไปยั้งชุมชนข้างเคียง เช่นเดียวกับหมู่บ้านผาสุกซึ่งมีค่าประเมินต่ำรองจากหมู่บ้านพฤษชาติ ก็มีจุดที่สามารถเข้าออกชุมชนได้มากกว่า 1 จุดเช่นกันซึ่งลักษณะเช่นนี้นับว่าไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความรู-

สีกปลอดภัยในการอยู่อาศัยมากนัก

สำหรับหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากรนั้นถึงแม้ค่าประเมินในมาตรฐานจะเป็นไปในทางที่ค่อนข้างดี โดยมีลักษณะที่เด่นชัดเหมือนกันในเรื่องการควบคุมทางเข้าออกเพียงแห่งเดียวก็ตาม จากการศึกษาในเรื่องจุดดับและบริเวณอื่นที่คาดว่ามีความรู้สึกไม่ปลอดภัยของผู้อยู่อาศัยนั้นพบว่าบริเวณที่ผู้อยู่อาศัยคิดว่าไม่ปลอดภัยเช่นกัน ซึ่งจากแบบสอบถามหมู่บ้านทั้ง 4 แห่งกว่าครึ่ง (59%) ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าบริเวณจุดดับในหมู่บ้านของตน¹ และจากการทำเครื่องหมายบริเวณที่คิดว่าไม่ปลอดภัยดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเลือกทำเครื่องหมายบริเวณที่โล่งที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา² และตามบริเวณขอบเขตของโครงการที่เป็นจุดดับของสายตา สำหรับหมู่บ้านเมืองทองนั้นบริเวณด้านหลังของหมู่บ้านซึ่งติดกับทางรถไฟมักจะถูกระบุว่าเป็นจุดที่ผู้ร้ายใช้เป็นทางหลบหนีเมื่อมีการโจรกรรมเกิดขึ้นในหมู่บ้านเสมอ

ในการประเมินความพอใจในสภาพชุมชนโดยส่วนรวมของผู้อยู่อาศัย พบว่าทุกหมู่บ้านต่างมีความพอใจอยู่ในเกณฑ์ ($\bar{x}$ รวม = 3.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายหมู่บ้านจากแผนภูมิที่ 2 จะพบว่าผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากร มีความพอใจในชุมชนโดยส่วนรวมสูงกว่า และมีความแตกต่างทางสถิติกับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ

อาจเปรียบเทียบค่าความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อชุมชนโดยส่วนรวม จากการพิจารณาจำนวนมาตรฐานตามค่า $\bar{x}$ จากตารางที่ 25 โดยจะเห็นได้ว่าในจำนวนมาตรฐานความรู้สึก-ทัศนคติต่อชุมชนที่อยู่อาศัยโดยส่วนรวมจำนวน 6 มาตรฐานนั้นมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่สูงกว่า 3.00 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างดีในหมู่บ้านสัมมากรทั้ง 6 มาตรฐาน มีจำนวนเท่ากันในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุก

	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านผาสุก	หมู่บ้านสัมมากร	หมู่บ้านพฤษชาติ	เฉลี่ย
มี	60 %	56 %	33 %	77 %	59 %
ไม่มี	40 %	44 %	67 %	23 %	41 %

² ผลการสำรวจสอดคล้องกับงานวิจัยของ รตต.บริหาร เสี่ยงอารมณ์ ซึ่งพบว่าการเกิดโจรกรรมส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับบริเวณตำแหน่งของบ้านที่ว่าง หรือที่ว่างในหมู่บ้านเช่นกัน

จำนวน 5 มาตรการและหมู่บ้านพฤษชาติ 4 มาตรการ สำหรับมาตรการอื่นที่เหลือโดยผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกในทางที่ยอมรับได้นั้นได้แก่ มาตรการ สกปรก-สะอาด ในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านพฤษชาติ และมาตรการ ไม่ปลอดภัย-ปลอดภัย ในหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ

ในการศึกษาถึงมาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดกับมาตรการ ไม่น่าพอใจ-น่าพอใจ สำหรับการประเมินชุมชนโดยส่วนรวมนั้นพบว่า ในหมู่บ้านเมืองทองจะมีค่าเท่ากับ 2 มาตรการได้แก่ มาตรการสกปรก-สะอาด, มาตรการไม่ปลอดภัย-ปลอดภัย ในหมู่บ้านผาสุกได้แก่มาตรการ มีเสียงรบกวน-เงียบสงบ ในหมู่บ้านสัมมากรได้แก่มาตรการ ไม่ปลอดภัย-ปลอดภัย และมาตรการ สกปรก-สะอาด ในหมู่บ้านพฤษชาติ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ตารางที่ ผ.8)

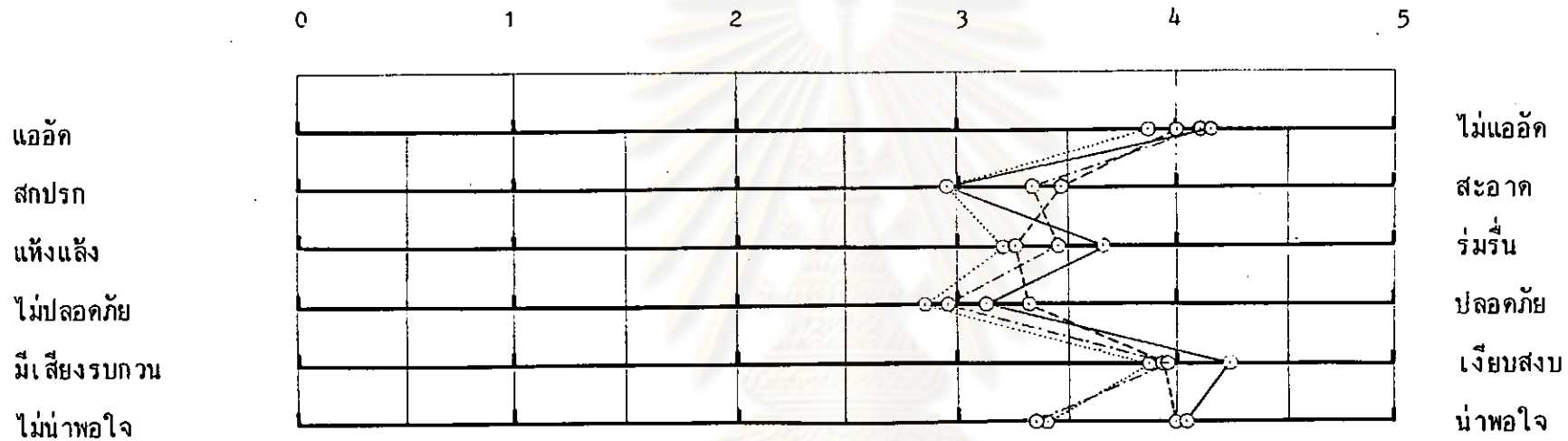
จากการศึกษาต่างๆข้างต้นอาจกล่าวโดยสรุปในการประเมินชุมชนโดยส่วนรวมได้ว่า ผู้อยู่อาศัยมีความพอใจในชุมชนที่เหมือนกันในแง่ของ ความรู้สึกสงบ ร่มรื่นและไม่แออัดในการอยู่อาศัย เนื่องจากการที่มีความหนาแน่นต่อหน่วยครอบครัวที่ต่ำ และการที่มีลักษณะของรูปแบบ เช่นเดียวกับหมู่บ้านจัดสรรชานเมืองทั่วไปที่มักมีหน่วยพักอาศัยอยู่ห่างกัน ตลอดจนมีบริเวณเพียงพอกภายในหน่วยพักอาศัยสำหรับการปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น สำหรับลักษณะกายภาพที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของความพอใจนั้นจะมีสาเหตุเนื่องจากการปล่อยให้รกร้างของบริเวณที่ยังไม่ปลูกสร้างหน่วยพักอาศัยซึ่งมีผลต่อความรู้สึกไม่สะอาดและความไม่น่าดูของชุมชน ความแตกต่างของความรู้สึกปลอดภัยเนื่องจากเป็นทางผ่านของหมู่บ้าน ความแตกต่างของจำนวนทางเข้าออกของหมู่บ้านและการมีจุดอับซึ่งสามารถเป็นทางเข้าและหลบหนีของผู้ร้ายความบริเวณขอบชุมชนโดยรอบ

มาตรการประเมิน	เมืองทอง		ผาสุก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
แออัด - ไม่แออัด	4.15	0.78	4.10	0.83	4.00	0.80	3.84	0.91	4.10	0.83
สกปรก - สะอาด	2.96	1.07	3.32	1.24	3.48	1.91	2.96	1.23	3.21	1.23
แห้งแล้ง - ร่มรื่น	3.65	1.05	3.46	1.13	3.27	0.94	3.21	1.21	3.37	1.08
ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย	3.11	1.33	2.96	0.96	3.31	0.95	2.84	1.24	3.08	1.12
มีเสียงรบกวน - เงียบสงบ	4.23	0.81	3.96	0.99	3.97	0.87	3.87	0.85	4.00	0.88
ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	4.03	0.91	3.35	0.95	4.00	0.80	3.40	0.94	3.72	0.94

ตารางที่ 24 แสดงการประเมินความรู้สึกรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่อชุมชนโดยส่วนรวม

แผนภูมิที่ 2

แสดง เปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติต่อชุมชนโดยรวม ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

—○— หมู่บ้านเมืองทอง
 - - - - -○- - - - - หมู่บ้านสัมมากร

○- - - - -○ หมู่บ้านพฤษชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรฐานในการประเมินชุมชนโดยส่วนรวม

ค่ามาตรฐานประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านผาสุก	หมู่บ้านสัมมาการ	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	มีเสียงรบกวน - เจียบสงบ แออัด - ไม่แออัด ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ แห้งแล้ง - ร่มรื่น	แออัด - ไม่แออัด มีเสียงรบกวน - เจียบสงบ	แออัด - ไม่แออัด ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ มีเสียงรบกวน - เจียบสงบ	มีเสียงรบกวน - เจียบสงบ แออัด - ไม่แออัด	
รวมจำนวนมาตรา	4	2	3	2	11
≥ 3.00 - < 3.50	ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย	แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ สกปรก - สะอาด	สกปรก - สะอาด ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย แห้งแล้ง - ร่มรื่น	ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ แห้งแล้ง - ร่มรื่น	
รวมจำนวนมาตรา	1	3	3	2	9
≥ 2.50 - < 3.00	สกปรก - สะอาด	ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย		สกปรก - สะอาด ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย	
รวมจำนวนมาตรา	1	1	-	2	4
≥ 2.00 - < 2.50	-	-	-	-	-
< 2.00	-	-	-	-	-
ตารางที่ 25	แสดงการเปรียบเทียบค่ามีขีดเลขวัดของความรู้สึกทัศนคติในการประเมิน ชุมชนโดยส่วนรวม เรียงตามลำดับมาตราจากมากไปหาน้อย				

ภาพที่ 19 แสดงภาพถ่ายลักษณะกายภาพโดยทั่วไป ของชุมชนโดยส่วนรวม และผลกระทบทันทีที่คนคิดที่มีต่อผู้อยู่อาศัย

สถานที่ หมู่บ้าน เมืองทอง

ถนนบริเวทางด้านหลังของหมู่บ้านซึ่งติดกับทางรถไฟ มักถูกระบุโดยผู้อยู่อาศัยว่าเป็นจุดที่ผู้ร้ายใช้เป็นทางหลบหนีเมื่อเกิดการโจรกรรมขึ้นในหมู่บ้าน

สถานที่ หมู่บ้าน พฤษชาชาติ

ความเจ็บสงบ ร่มรื่นและไม่แออัดในการอยู่อาศัยนั้น ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านทุกแห่งได้แสดงความรู้สึกในเรื่องเหล่านี้ในทางที่ตรงกันคือ ค่าประเมินในเรื่องความเจ็บสงบ $\bar{x}$ รวม = 4.00, ความร่มรื่น $\bar{x}$ รวม = 3.37, และความไม่แออัด $\bar{x}$ รวม = 4.10 ซึ่งจัดเป็นลักษณะทั่วไปของการอยู่อาศัยแบบบ้านจัดสรรชานเมืองที่มีหน่วยพักอาศัยอยู่ห่างกัน ตลอดจนมีบริเวณเขียวหญ้าในหน่วยพักอาศัยสำหรับการปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่น

สถานที่ หมู่บ้าน สัมมากร

การปล่อยให้ทรูกร้างของบริเวณที่ยังไม่ปลูกสร้างหน่วยพักอาศัย จะมีผลต่อความรู้สึกไม่สะอาดและความไม่เอาใจของชุมชน ลักษณะบริเวณ เช่นนี้ในบางหมู่บ้านถูกระบุว่าเป็นจุดลบของสายตา ทำให้มีผลต่อความรู้สึกในเรื่องความปลอดภัย จากการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินภายในบริเวณหมู่บ้าน

สถานที่ หมู่บ้าน พฤษชาชาติ

เป็นหมู่บ้านที่มีค่าประเมินในเรื่องความปลอดภัยต่ำกว่าทุกหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.84$) เนื่องจากการมีขอบเขตที่ไม่เด่นชัดของชุมชนและการแผ่กระจายของพื้นที่ซึ่งไม่ได้รับการพัฒนาเป็นบริเวณกว้าง ตลอดจนเป็นทางผ่านไปยั้งชุมชนข้างเคียงของหมู่บ้าน ทำให้การควบคุมในเรื่องความปลอดภัยเป็นไปได้ยากลำบาก

5.2 การวิเคราะห์ความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจของผู้อยู่อาศัยต่อองค์ประกอบย่อยของชุมชน

5.2.1 ถนนและทางเท้าในชุมชน

จากค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สึกและทัศนคติที่ประเมินได้ในองค์ประกอบของถนนและทางเท้าในชุมชนนั้น ในมาตราของความกว้างถนนและทางเท้าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะให้ค่าประเมินในเรื่องของความกว้างของถนนสูงกว่าความกว้างของทางเท้า ซึ่งโดยทั่วไปจากการสำรวจจะพบว่ามีขนาดแคบกว่ามาตรฐานที่กำหนด¹ และในบางส่วนไม่สามารถใช้สอยได้สะดวกเท่าที่ควรเนื่องจากมีสิ่งกีดขวาง โดยเฉพาะในหมู่บ้านพฤษชาติจะมีความรู้สึกที่ไม่ดีที่สุดในมาตรานี้ ($\bar{x} = 2.65$) สำหรับความรู้สึกที่มีต่อความกว้างของถนนนั้นทุกหมู่บ้านจะมีความรู้สึกกว้างขวาง โดยหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากรจะมีค่าประเมินในเรื่องนี้ค่อนข้างสูง ($\bar{x} > 4.00$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ($\bar{x} = 3.42, 3.43$) ซึ่งตรงกับสภาพความเป็นจริงที่ว่า หมู่บ้านเมืองทองนั้นจะมีขนาดของถนนที่มีความกว้างเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานของรัฐ เป็นที่น่าแปลกว่าผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านสัมมากรได้ให้ค่าประเมินสูงกว่าหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านผาสุก ตรงกันข้ามกับสภาพกายภาพซึ่งมีขนาดของถนนแคบกว่าทั้งสองหมู่บ้าน โดยเฉพาะถนนสายประธาน อย่างไรก็ตามเมื่อมองในภาพรวมแล้วอาจสรุปได้ว่าความกว้างของถนนที่เป็นอยู่แม้ส่วนใหญ่จะมีขนาดแคบกว่ามาตรฐานที่กำหนดนั้น ไม่เกิดปัญหาแก่ผู้อยู่อาศัยในเรื่องความคับแคบแต่อย่างใด ค่าประเมินที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้อยู่อาศัยต่างก็มีความรู้สึกว่าถนนค่อนข้างกว้างขวางเกือบทั้งสิ้น

สำหรับค่าประเมินที่มีต่อความรู้สึกร่มรื่นและความสะอาดของถนนและทางเท้านั้น จะพบว่าหมู่บ้านเมืองทองจะมีทัศนคติในเรื่องทั้งสองนี้ดีที่สุดรองลงมาได้แก่หมู่บ้านสัมมากร สำหรับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีความรู้สึกที่ไม่ดีนัก โดยเฉพาะในหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีค่า

¹ ความกว้างโดยเฉลี่ยของทางเท้าจากการสำรวจจะเป็นดังนี้ หมู่บ้านเมืองทอง=2.40 ม. หมู่บ้านผาสุก=2.20 ม. หมู่บ้านสัมมากรและพฤษชาติจะเท่ากับ 1.90 และ 1.70 ม.ตามลำดับในขณะที่มาตรฐานของประกาศ ปว.ฉบับ 286 กำหนดไว้สำหรับถนนสายประธานไม่ต่ำกว่า 2.50 ม. ส่วนทางเท้าบนถนนสายย่อยเชื่อมภายในหมู่บ้านนั้น พบว่าแต่ละหมู่บ้านจะมีความกว้างโดยประมาณ .80-1.00 ม. และสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้นบนถนนสายย่อยบางสายจะไม่มีทางเดินเท้าสำหรับผู้อยู่อาศัย

ประเมินต่ำกว่า 3.00 ทั้งสองมาตรา ซึ่งสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินี้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งนั้น น่าจะเป็นเพราะการชำรุดของถนนและทางเท้าในบางส่วนของหมู่บ้าน ตลอดจนการขาดต้นไม้ใหญ่ ในบริเวณพื้นที่ซึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นบริเวณกว้างในส่วนกลางของพื้นที่โครงการ

ในการศึกษาด้านความปลอดภัยในการใช้ถนนในหมู่บ้านนั้น ผู้ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีทัศนคติ ต่อมาตรานี้ในทางที่ค่อนข้างดี ทุกหมู่บ้านไม่ปรากฏว่ามีอุบัติเหตุเนื่องจากการสัญจรของรถมากนัก อย่างไรก็ตามสำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ ส่วนหนึ่งของแบบสอบถามผู้ตอบได้ถูกขอให้ทำเครื่องหมาย ลงบนผังบริเวณที่คิดว่าเกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด (ถ้ามี) ร้อยละ 29 ของผู้ตอบในหมู่บ้านสัมมารได้ แสดงเครื่องหมายลงบนบริเวณที่เป็นส่วนบรรจบของถนนสายรอง ซึ่งทำมุม 45 องศา กับถนนสายประธานของหมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านอื่นถึงแม้จะไม่แสดงว่ามีบริเวณที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยลงบนผังก็ตามแต่ จากการวิเคราะห์แบบสอบถามในเรื่องการมีทางแยกหรือจุดตัดของถนนในหมู่บ้าน กว่าร้อยละ 50 ของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านผาสุก ได้ให้ความเห็นว่า มีทางแยกหรือจุดตัดมากเกินไปซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายขึ้นในชุมชน¹ โดยเฉพาะจุดตัดที่เกิดขึ้นในลักษณะของแบบ 4 แยก เนื่องจากการวางผังในรูปของระบบถนนแบบตาราง

เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าประเมินด้วยค่า t สำหรับมาตราความปลอดภัยจะพบว่าในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมาร จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ ซึ่งในความต่างนี้เมื่อทำการวิเคราะห์กับรูปแบบการวางผังของถนนแล้วสามารถสรุปผลของความแตกต่าง ความรู้สึกได้ดังนี้คือ

1. ความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัยนั้น ส่วนหนึ่งจะแปรผันตามลักษณะของการวางผังที่ทำให้เกิดจุดตัดในลักษณะของ 4 แยก
2. การวางผังของถนนในลักษณะของแบบวนรอบ ซึ่งเป็นลักษณะของการวางผังที่พยายามหลีกเลี่ยงให้เกิดจุดตัดน้อยที่สุดนั้น จะทำให้ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกปลอดภัยมากกว่าที่จะเห็นได้จากค่าประเมินที่ได้ของหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมารในตารางที่ 25

¹ จำนวนร้อยละที่ได้จากแบบสอบถามในเรื่องที่ว่า มีจุดตัดหรือทางแยกของถนนมากเกินไปในชุมชนจะเป็นดังนี้ เมืองทอง = 15.3, ผาสุก = 57.2, สัมมาร = 19.6, พฤษชาติ = 50.0

3. หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ การออกแบบถนนให้บรรจบกันในลักษณะของตัว "ที" ควรนำมาพิจารณาใช้แทนแบบ 4 แยก ซึ่งจะให้ความรู้สึกที่ปลอดภัยกว่าและการบรรจบของถนนควรอยู่ในลักษณะตั้งฉากมากกว่าทำมุมกับถนนที่มาบรรจบ (หมู่บ้านสัมมากรท่ามุม 45 องศา กับถนนสายประธาน ซึ่งจากการใช้งานจริงผู้ใช้สอยได้แสดงว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในบริเวณนี้บ่อยกว่าบริเวณอื่นในชุมชน)

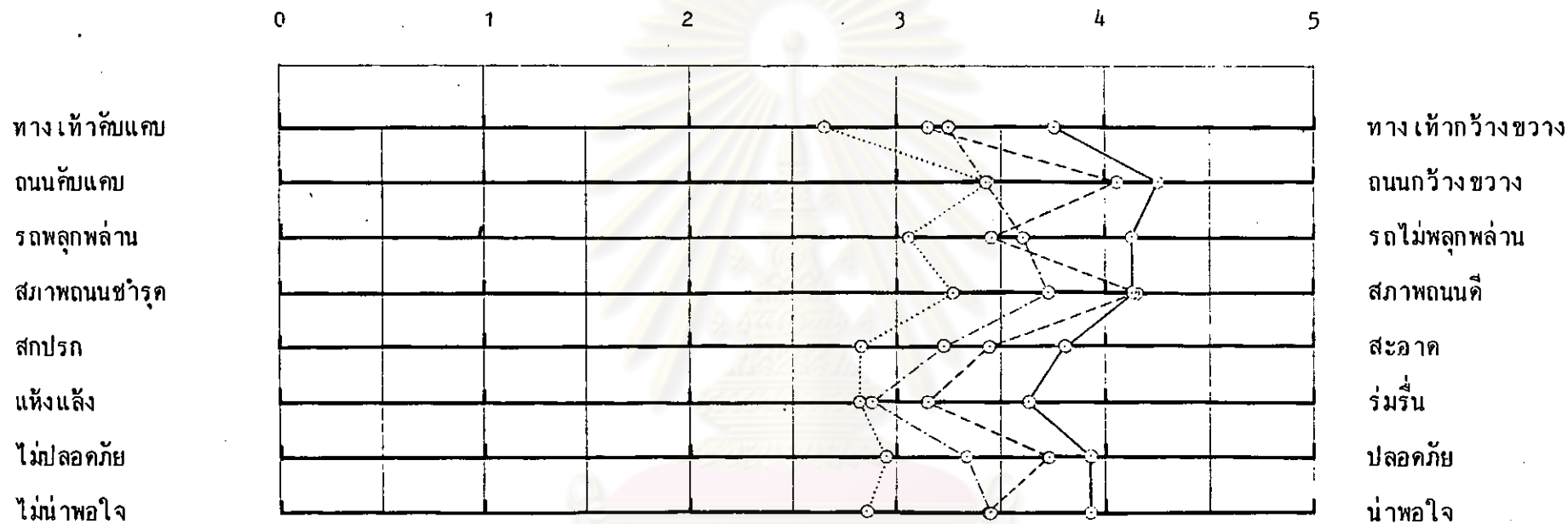
ในการประเมินความพอใจในองค์ประกอบของถนนและทางเท้าในหมู่บ้าน พบว่าทุกหมู่บ้านจะมีระดับความพอใจค่อนข้างสูง ยกเว้นหมู่บ้านพฤษชาติ ซึ่งมีค่าประเมินความพอใจในองค์ประกอบนี้ค่อนข้างต่ำแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอีก 3 หมู่บ้าน ซึ่งเมื่อทำการเปรียบเทียบจำนวนมาตราตามค่า $\bar{x}$ จากตารางที่ 27 แล้วจะพบว่าในจำนวนมาตราทั้งสิ้น 8 มาตรานั้นทุกหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีค่าประเมินสูงกว่า 3.00 ขึ้นไปเกือบทุกมาตรา ยกเว้นหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าประเมินที่ต่ำกว่า อยู่ระหว่าง 2.50-3.00 ถึง 5 มาตรာ ได้แก่ ความรู้สึกในเรื่องความไม่ปลอดภัยในการใช้ถนน ความรู้สึกสกปรกและแห้งแล้งของถนนตลอดจนการมีทางเท้าที่คับแคบตามลำดับ

สำหรับการศึกษาถึงมาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดกับมาตราความพอใจ ในการประเมินถนนและทางเท้าในแต่ละหมู่บ้านนั้น ในหมู่บ้านเมืองทองจะมีค่าเท่ากับ 2 มาตรာ ได้แก่ มาตรา ถนนคับแคบ-ถนนกว้างขวาง, สกปรก-สะอาด ในหมู่บ้านผาสุกได้แก่มาตรา สกปรก-สะอาด สำหรับหมู่บ้านสัมมากร 2 มาตราได้แก่ มาตราสกปรก-สะอาด, ไม่ปลอดภัย-ปลอดภัย และในหมู่บ้านพฤษชาติจะได้แก่มาตรา สภาพถนนชำรุด-สภาพถนนดี (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ตารางที่ ผ.9)

โดยส่วนรวมอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทุกหมู่บ้านจะมีความรู้สึกต่อถนนและทางเท้าในหมู่บ้านของตนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีความรู้สึกตรงกันในเรื่องที่ว่าถนนมีความกว้างขวางพอเพียง รถไม่พลุกพล่านและสภาพของถนนโดยทั่วไปอยู่ในสภาพที่ดี สำหรับข้อสรุปในเรื่องของระบบของการวางผังถนนนั้นจากการศึกษาได้ชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่า การวางผังโดยการลดจุดตัดในลักษณะของ 4 แยกแบบตารางนั้นจะก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยสำหรับการใช้สอย ซึ่งการลดจุดตัดนี้อาจเป็นไปได้ในรูปของการบรรจบของถนนแบบตัว "ที" หรือการออกแบบให้มีลักษณะของถนนแบบวนรอบ

มาตรการประเมิน	เมืองทอง		ผาสึก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ทางเท้ากั้นแคว - ทางเท้ากว้างขวาง	3.76	1.17	3.25	0.88	3.15	1.27	2.65	1.20	3.17	1.21
ถนนกั้นแคว - ถนนกว้างขวาง	4.26	1.00	3.42	1.03	4.07	1.04	3.43	1.18	3.18	1.11
รถพลุกพ่่าน - รถไม่พลุกพ่่าน	4.11	0.99	3.60	1.16	3.48	1.19	3.03	1.28	3.15	1.22
สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี	4.11	0.81	3.71	0.85	4.15	0.93	3.28	1.27	3.83	1.04
สกปรก - สะอาด	3.08	0.93	3.21	1.28	3.45	1.33	2.81	0.89	3.13	1.19
แห้งแล้ง - ร่มรื่น	3.61	1.06	2.89	1.16	3.15	1.37	2.81	1.09	3.10	1.22
ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย	3.92	0.93	3.32	1.24	3.72	1.28	2.96	1.23	3.49	1.24
ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	3.92	0.93	3.46	1.03	3.47	1.08	2.84	1.24	3.40	1.13

ตารางที่ 26 แสดงการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่อถนนและทางเท้า

แผนภูมิที่ 3 แสดงเปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติต่อถนนและทางเท้าในชุมชน ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

○——○ หมู่บ้านเมืองทอง   ○- - - - -○ หมู่บ้านผาสุก
 ○- - - - -○ หมู่บ้านสัมมากร   ○.....○ หมู่บ้านพฤษชาติ

มาตรฐานในการประเมินองค์ประกอบของถนนและทางเท้า

ค่ามาตรฐานประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านศาลูก	หมู่บ้านสัมมากร	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	ถนนคั่นแถม - ถนนกว้างขวาง รถหลุกล้วน - รถไม่หลุกล้วน สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ สกปรก - สะอาด ทางเท้าคั่นแถม - ทางเท้ากว้างขวาง แห้งแล้ง - ร่มรื่น	สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี รถหลุกล้วน - รถไม่หลุกล้วน	สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี ถนนคั่นแถม - ถนนกว้างขวาง ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย		
รวมจำนวนมาตรา	8	2	3	—	13
≥ 3.00 - < 3.50		ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ ถนนคั่นแถม - ถนนกว้างขวาง ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ทางเท้าคั่นแถม - ทางเท้ากว้างขวาง สกปรก - สะอาด	รถหลุกล้วน - รถไม่หลุกล้วน ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ สกปรก - สะอาด แห้งแล้ง - ร่มรื่น	ถนนคั่นแถม - ถนนกว้างขวาง สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี รถหลุกล้วน - รถไม่หลุกล้วน	
รวมจำนวนมาตรา	—	5	5	3	13
≥ 2.50 - < 3.00		แห้งแล้ง - ร่มรื่น		ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ สกปรก - สะอาด แห้งแล้ง - ร่มรื่น ทางเท้าคั่นแถม - ทางเท้ากว้างขวาง	
รวมจำนวนมาตรา	—	1	—	5	6
≥ 2.00 - < 2.50					
< 2.00					

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบค่าดัชนีผลกิตของ ความรู้สึกทัศนคติในการประเมิน องค์ประกอบของถนนและทางเท้าในชุมชน เรียงตามลำดับมาตราจากมากไปหาน้อย

ภาพที่ 20 แสดงภาพถ่ายเปรียบเทียบ ถนนและทางเท้าในหมู่บ้านที่ทำการศึกษ เรียงตามลำดับค่ามัธยัม เลขคณิตของ คะแนนความพอใจที่ประเมินได้ เรียงตามลำดับจากมาก ไปหาน้อย

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.92$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ ถนนคั่นแคบ-ถนนกว้างขวาง, สกปรก-สะอาด
 $r = 0.78$

สถานที่ หมู่บ้านสีมมากร
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.47$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ สกปรก-สะอาด, ไม่ปลอดภัย-ปลอดภัย
 $r = 0.75$

สถานที่ หมู่บ้านสาสุก
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.46$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ สกปรก - สะอาด $r = 0.73$

สถานที่ หมู่บ้านพฤกษชาติ
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.84$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ สภาพถนนชำรุด - สภาพถนนดี $r = 0.71$

ภาพที่ 21 แสดงภาพถ่ายลักษณะกายภาพโดยทั่วไป ของถนนและทางเท้าในหมู่บ้านและผลกระทบด้านทัศนคติที่มีต่อผู้อยู่อาศัย

สถานที่ หมู่บ้านพฤษชาติ

การชำรุดของถนนและทางเท้าในบางส่วนของถนนสายประธาน การขาดต้นไม้ที่ให้ร่มเงาตลอดจนความรกรุงรังของพื้นที่ริมถนนสายประธาน ซึ่งยังไม่ได้รับการพัฒนาตลอดแนวความยาวของถนนช่วงกลางของหมู่บ้าน น่าจะเป็นลักษณะทางกายภาพที่มีผลกระทบต่อค่าประเมินที่ได้รับค่าว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ในเรื่องความสะดวกและร่มรื่นของถนนในหมู่บ้าน

สถานที่ หมู่บ้านพฤษชาติ

ผู้อยู่อาศัยให้ค่าประเมินในเรื่องของความกว้างถนนสูงกว่าทางเท้าในทุกหมู่บ้าน และสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีค่าประเมินในเรื่องของความกว้างทางเท้าต่ำกว่าทุกหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.65$) โดยเฉพาะทางเท้าในส่วนถนนย่อยเชื่อมภายในหมู่บ้าน บางแห่งจะไม่มีทางเดินเท้าสำหรับผู้อยู่อาศัย

สถานที่ หมู่บ้านสัมมากร

การบรรจบของถนนสายรองซึ่งห่าง 45 เมตรกับถนนสายประธานของหมู่บ้านนั้น จากการใช้สอยจริงร้อยละ 29 ของผู้ใช้สอยได้แสดงว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นในบริเวณเหล่านี้บ่อยกว่าบริเวณอื่นในชุมชน (จาก Residential Streets ได้เสนอแนะว่าควรจะต้องห่างซึ่งกันและกัน หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ควรห้ามไม่เล็กลงกว่า 60 องศา)

สถานที่ หมู่บ้านผาสก

การออกแบบระบบถนนในลักษณะที่ก่อให้เกิดจุดตัดแบบ 4 แยกพบว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้สอยเกิดความรู้สึกปลอดภัยลดลง การวางผังที่พยายามหลีกเลี่ยงให้เกิดจุดตัดน้อยที่สุด เช่น ในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากรนั้น จะทำให้ผู้ใช้สอยเกิดความรู้สึกในทางที่ปลอดภัยเพิ่มขึ้นในการใช้รถใช้ถนน

5.2.2 อาคารพาณิชย์ในชุมชน

จากค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สึกและทัศนคติต่ออาคารพาณิชย์ในชุมชนนั้น ในความรู้สึกเรื่องจำนวนเพียงพอของร้านค้าในผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านเมืองทองต่างมีความรู้สึกในเรื่องนี้ว่ามีจำนวนเพียงพอตรงกันอย่างชัดเจน [$\bar{x} = 3.53, 3.46$] ทั้งนี้เนื่องจากหมู่บ้านทั้งสองแห่งต่างก็มีอาคารพาณิชย์ของหมู่บ้านจำนวน 82 ร้านและ 50 ร้านคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้อยู่อาศัย โดยต่างก็รวมตัวอยู่บริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านร่วมกับอาคารพาณิชย์อื่นนอกโครงการ กลายเป็นจุดรวมของกิจกรรมด้านค้าขายในย่านนั้น สำหรับอาคารพาณิชย์ของหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นร้านค้าที่ดัดแปลงจากหน่วยพักอาศัยของหมู่บ้าน ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกในเรื่องความเพียงพอในทางที่คือน้อยกว่าหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุก โดยเฉพาะหมู่บ้านพฤษชาติจะมีค่าประเมินค่าสุขอนามัยนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับ 3 หมู่บ้านข้างต้น

เมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนของจำนวนร้านค้าต่อครอบครัว ในระหว่างหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านสัมมากรแล้วจะเห็นได้ว่าค่าประเมินที่ได้จะตรงข้ามกับสภาพของสัดส่วนที่เป็นจริงในแง่ที่ว่า หมู่บ้านพฤษชาติจะมีสัดส่วนของจำนวนครอบครัว/ร้านค้าต่ำกว่า¹ แต่กลับมีค่าประเมินในเรื่องความพอเพียงของร้านสูงกว่า ซึ่งจากการสำรวจสภาพที่เป็นอยู่อาจอธิบายได้ว่าเนื่องจากร้านค้าในหมู่บ้านพฤษชาติบางส่วนจะกระจายไปตามขนาดของพื้นที่โครงการ ซึ่งแต่ละกระจายเป็นบริเวณที่กว้างกว่า ดังนั้นอาจสรุปจากการศึกษาได้ว่าการที่ผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกว่าร้านค้ามีจำนวนมากเพียงพอหรือไม่นั้น นอกเหนือจากขึ้นอยู่กับจำนวนร้านค้าในแต่ละโครงการแล้วลักษณะของการกระจายตัวหรือรวมตัวของร้านค้าก็มีผลต่อความรู้สึกเช่นกัน

ในการประเมินในมาตราไกล-ใกล้และความรู้สึกสะดวกในการใช้สอย จากค่าประเมินที่ได้จะพบว่าหมู่บ้านสัมมากรจะให้ค่าประเมินสูงสุด โดยผู้อยู่อาศัยมีความรู้สึกที่ว่าร้านค้าอยู่ใกล้และสะดวกมากที่สุด [$\bar{x}$ ในมาตราไกล-ใกล้ = 3.84, ในมาตราความสะดวก = 3.97] รองลงมาได้แก่หมู่บ้านเมืองทอง [$\bar{x}$ ในมาตราไกล-ใกล้ = 3.11, ในมาตราความสะดวก = 3.26] เมื่อพิจารณาถึงลักษณะกายภาพในเรื่องตำแหน่งที่ตั้ง ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับมาตราทั้งสองนี้จะพบว่า หมู่-

¹ สัดส่วนของร้านค้า/จำนวนครอบครัวที่สำรวจได้คือ หมู่บ้านสัมมากร 1 ร้าน/44 ครอบครัว และหมู่บ้านพฤษชาติ 1 ร้าน/25.6 ครอบครัว

บ้านทั้งสองแห่ง จะประกอบไปด้วยร้านค้าย่อยซึ่งคัดแปลงจากหน่วยพักอาศัยของหมู่บ้านกระจายอยู่ตามตำแหน่งต่าง ๆ ภายในชุมชน โดยหมู่บ้านสัมมากรจะกระจายอยู่ตามหัวมุมถนนบริเวณจุดเชื่อมของถนนภายในหมู่บ้านอย่างค่อนข้างหนาแน่น ส่วนหมู่บ้านเมืองทองนั้นจะมีหน่วยของร้านค้าย่อยที่คัดแปลงจากหน่วยพักอาศัยประเภทบ้านแถว เกาะกลุ่มเรียงรายไปตามบริเวณของถนนสายหลักของหมู่บ้านนอกเหนือจากที่มีอยู่บริเวณปากทางเข้าหมู่บ้าน เช่นเดียวกับหมู่บ้านผาสุก

สำหรับหมู่บ้านผาสุกนั้นถึงแม้ผู้อยู่อาศัยจะมีทัศนคติที่ดีในเรื่องจำนวนร้านค้า แต่ค่าเฉลี่ยในสองมาตรานี้กลับต่ำสุด ($\bar{x}$ ในมาตรา ไกล-ใกล้ = 2.75, ในมาตราความสะดวก = 2.57) อาจพิจารณาได้ว่าเนื่องจากร้านค้าส่วนใหญ่จะรวมตัวกันบริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านทั้งสิ้น ซึ่งพฤติกรรมผู้ใช้สอยร้านค้าเหล่านี้มักจะเป็นผู้ที่ต้องการสินค้าที่จำเป็นในการใช้สอยในชีวิตประจำวันที่ไม่คาดมาก่อน การมีร้านค้าที่อยู่ห่างออกไปถึงบริเวณปากทางเข้าหมู่บ้านจึงทำให้เกิดความรู้สึกไกลและไม่สะดวกสำหรับผู้ใช้สอย¹ สำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้นถึงแม้จะมีลักษณะการกระจายตัวของร้านค้าบางส่วน เช่นเดียวกับหมู่บ้านสัมมากร แต่เนื่องจากมีจำนวนน้อยและค่อนข้างกระจายทำให้ระยะของผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นจึงทำให้ค่าประเมินที่ได้ต่ำกว่า

จากค่าประเมินความพอใจที่ได้จะเห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านพฤษชาติจะมีระดับความพอใจที่ต่ำกว่าอีก 3 หมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งพิจารณาจากมาตราในการประเมินข้างต้นได้ว่าเนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่และลักษณะรูปร่างพื้นที่โครงการทำให้มีระยะไกลจากร้านค้าซึ่งส่งผลถึงความสะดวกในการใช้สอย ประกอบกับการมีทัศนคติในทางลบในเรื่องจำนวนร้านค้าจึงมีผลทำให้ความพอใจของผู้อยู่อาศัยต่ำกว่าหมู่บ้านอื่น

อาจเปรียบเทียบค่าความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่ออาคารพาณิชย์โดยการพิจารณาจากจำนวนมาตราค่า $\bar{x}$ จากตารางที่ 29 จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากรจะมีค่าประเมินความรู้สึกและทัศนคติที่สูงกว่า 3.00 ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ค่อนข้างดีขึ้นไปทั้ง 4 มาตราโดยหมู่บ้านเมืองทองจะมีความรู้สึกที่ดีที่สุดในเรื่องจำนวนของร้าน รองลงมาได้แก่มีความสะดวกในการใช้สอยและมีระยะใกล้ สำหรับหมู่บ้านสัมมากรจะมีความรู้สึกที่ดีที่สุดในเรื่องความสะดวก ระยะใกล้และ

¹ จะเห็นได้ว่าร้านค้าต่าง ๆ ในทุกหมู่บ้านที่เกิดขึ้นในลักษณะของพาณิชย์กรรมผสมกับพักอาศัยนั้น ส่วนใหญ่จะขายของหรือสินค้าที่จำเป็นในการใช้สอยในชีวิตประจำวันเกือบทั้งสิ้น

จำนวนของร้านตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าในหมู่บ้านพฤษชาติจะมีค่าประเมินต่ำกว่า 3.00 หกมาตรา โดยเฉพาะในเรื่องของจำนวนร้าน จะเป็นทัศนคติที่ผู้อยู่อาศัยให้ค่าต่ำสุดในการประเมิน

ในการศึกษาถึงมาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด กับมาตราความพอใจในการประเมินอาคารพาณิชย์ในชุมชนนั้น ในหมู่บ้านผาสุกจะได้แก่มาตราจำนวนไม่เพียงพอ-จำนวนเพียงพอ สำหรับอีก 3 หมู่บ้านคือ หมู่บ้านเมืองทอง, สัมมากร และหมู่บ้านพฤษชาติ จะได้แก่มาตรา ไม่สะดวก-สะดวก (ดูภาคผนวกในตารางที่ ผ.10)

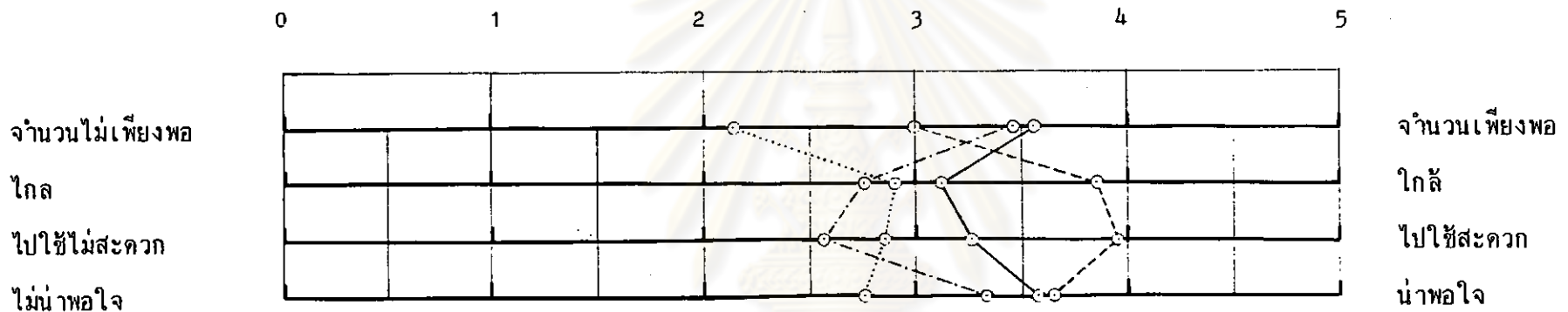
จากปรากฏการณ์เหล่านี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้อยู่อาศัยจะให้ค่าประเมินในทางที่ค่อนข้างสูงสำหรับหมู่บ้านที่มีร้านค้ากระจายอยู่ในระยะที่เหมาะสมสำหรับการเดินทางบริเวณต่างๆ ของหมู่บ้านมากเพียงพอ โดยตำแหน่งที่ตั้งของร้านค้าเหล่านั้นจะเป็นจุดที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงสูง เช่น ตามบริเวณสองข้างของถนนสายหลักหรือบริเวณที่เป็นจุดบรรจบของถนนสายต่างๆ ที่เชื่อมภายในหมู่บ้านทั่วบริเวณ การมีร้านค้ามารวมตัวอยู่บริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยไม่มีการกระจายเพื่อย่นระยะทางนั้น โดยเฉพาะในชุมชนที่มีพื้นที่โครงการกว้างใหญ่จะทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่าไกลและไม่สะดวกขึ้นในความรู้สึกของผู้อยู่อาศัย

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรการประเมิน	เมืองทอง		ผาสึก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ	3.53	1.13	3.46	1.03	3.00	1.23	2.12	1.09	2.99	1.25
ไกล - ใกล้	3.11	1.33	2.75	1.17	3.84	1.19	2.90	1.46	3.23	1.35
ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก	3.26	0.77	2.57	0.92	3.97	0.87	2.84	1.24	3.25	1.11
ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	3.57	1.20	3.32	1.06	3.65	0.96	2.74	1.09	3.34	1.11

ตารางที่ 28 แสดงการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่ออาคารพาณิชย์ในหมู่บ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 แสดง เปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก –ทัศนคติที่มีต่ออาคารพาณิชย์ ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

- หมู่บ้านเมืองทอง
- - -○- - - หมู่บ้านสาสุก
- .....○..... หมู่บ้านสัมมากร
- · - · -○- · - · - หมู่บ้านพฤษชาติ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

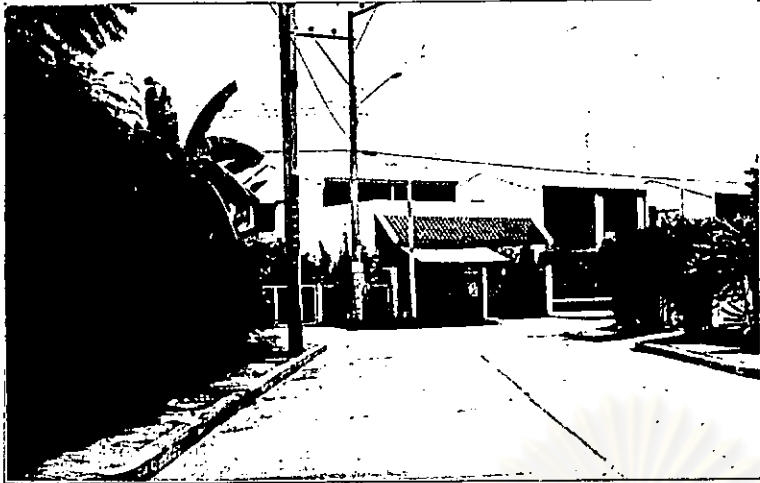
มาตรฐานในการประเมินองค์ประกอบอาคารพาณิชย์

ค่ามาตรฐานประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านผาสุก	หมู่บ้านสัมมาการ	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ		ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก ไกล - ใกล้ ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ		
รวมจำนวนมาตรา	2	—	3	—	5
≥ 3.00 - < 3.50	ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก ไกล - ใกล้	จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ		
รวมจำนวนมาตรา	2	2	1	—	5
≥ 2.50 - < 3.00		ไกล - ใกล้ ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก		ไกล - ใกล้ ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	
รวมจำนวนมาตรา	—	2	—	3	5
≥ 2.00 - < 2.50				จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ	
รวมจำนวนมาตรา	—	—	—	1	1
< 2.00					
ตารางที่ 29	แสดงการเปรียบเทียบค่าดัชนีและชนิดของ ความรู้สึกที่บุคคลในการประเมิน องค์ประกอบอาคารพาณิชย์ เรียงตามลำดับมาตราจากมากไปหาน้อย				

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 22 แสดงภาพถ่ายเปรียบเทียบ อาคารพาณิชย์ในหมู่บ้านที่ทำการศึกษารายเรียงตามลำดับค่าดัชนีเลขคณิตของคะแนนความพอใจประเมินได้เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

สถานที่ หมู่บ้านสัมมาร
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.65$
มาตรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรความพอใจสูงสุดคือ
มาตรา ไม่สะดวก - สะดวก $r = 0.85$

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.57$
มาตรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรความพอใจสูงสุดคือ
มาตรา ไม่สะดวก - สะดวก $r = 0.84$

สถานที่ หมู่บ้านผาสุก
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.32$
มาตรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรความพอใจสูงสุดคือ
มาตรา จำนวนไม่เพียงพอ - จำนวนเพียงพอ
 $r = 0.67$

สถานที่ หมู่บ้านหฤหษชาติ
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.74$
มาตรที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรความพอใจสูงสุดคือ
มาตรา ไม่สะดวก - สะดวก $r = 0.77$

ภาพที่ 23 แสดงภาพถ่ายลักษณะกายภาพโดยทั่วไป ของอาคารพาณิชย์ในหมู่บ้านและผลกระทบด้านทัศนคติที่มีต่อผู้ใช้สอย

สถานที่ หมู่บ้านสัมมาร

ในโครงการจะไม่มีอาคารพาณิชย์ประเภท
ตึกแถว แต่จะเกิดร้านค้าย่อยซึ่งดัดแปลงจากหน่วยพัก
อาศัยขึ้นแทน โดยตำแหน่งที่ตั้งที่เกิดขึ้นจะกระจายไป
อย่างเหมาะสมในแง่ของระยะทางและการเข้าถึง และ
แม้จะมีร้านค้าจำนวนน้อยกว่าหมู่บ้านพฤษชาติ เมื่อ
เทียบสัดส่วนจำนวนครอบครัว/ร้าน แต่ค่าประเมินกลับ
เป็นไปในทางที่ดีกว่าสำหรับผู้ใช้สอย (สัมมาร $\bar{x}$ =
3.00, พฤษชาติ $\bar{x}$ = 2.12)

สถานที่ หมู่บ้านพฤษชาติ

ส่วนหนึ่ง ของร้านค้าย่อยในโครงการ ซึ่งดัด
แปลงจากหน่วยพักอาศัย เช่นเดียวกับหมู่บ้านสัมมาร จะ
เห็นได้ว่าเป็นจุดที่มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงสูง เช่นกัน
แต่ผู้ใช้สอยได้ให้ค่าประเมินในเรื่องระยะทางว่าไกล
และไม่สะดวก ตลอดจนมีจำนวนไม่เพียงพอเนื่องจาก
การกระจายตัวของร้านค้าเหล่านี้ จะอยู่ในระยะที่ค่อนข้าง
ห่างจากกัน

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง

ร้านค้าย่อยผสมพักอาศัย ซึ่งดัดแปลงจากหน่วย
พักอาศัยประเภทบ้านแฝดสองชั้นของถนนสายประธาน
นอกเหนือจากตึกแถวทางเข้าหมู่บ้าน ร้านค้าเหล่านี้
ส่วนใหญ่จะจำหน่ายสิ่งของ เครื่องใช้ในชีวิตรประจำวัน
ที่ต้องการตำแหน่งที่ตั้งสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึง
เป็นหมู่บ้านที่อยู่อาศัยมีทัศนคติที่ดีที่สุดในเรื่อง ความพอ
เพียง ของจำนวนร้านค้า

สถานที่ หมู่บ้านศาลัก

การรวมตัวของอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะมีอยู่
เฉพาะบริเวณปากทางเข้าหมู่บ้าน ในการประเมินที่อยู่
อาศัยจะมีทัศนคติที่ดีในเรื่องจำนวนร้านค้า รองจากหมู่บ้าน
เมืองทอง ($\bar{x}$ = 3.46) แต่ทัศนคติในเรื่องระยะ
ทางและความสะดวกจะต่ำกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ ซึ่งโดยมาก
มักมีร้านค้าย่อยที่ดัดแปลงจากหน่วยพักอาศัยกระจายอยู่
ตามจุดต่างๆที่สะดวกต่อการเข้าถึงอยู่ภายในหมู่บ้าน

5.2.3 สโมสรรและสระว่ายน้ำ

ในการประเมินสำหรับองค์ประกอบของสโมสรรและสระว่ายน้ำในหมู่บ้าน¹ ในมาตราคัม-แคบ-กว้างขวางของสโมสรรและสระว่ายน้ำปรากฏว่าผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านทุกแห่งต่างมีความรู้สึกและทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันในเชิงสถิติ โดยมีความรู้สึกที่ตรงกันในเรื่องสระน้ำที่ส่วนใหญ่มีขนาดโดยเฉลี่ยของทุกหมู่บ้านประมาณ 12×25 เมตรว่ามีความกว้างขวาง ($\bar{x}$ รวม = 3.20) สำหรับส่วนของอาคารสโมสรรนั้น การออกแบบอาคารที่กำหนดให้มีลักษณะเป็นโถง โถงสำหรับกิจกรรมด้านสันทนาการ ประเภทกีฬาในร่มตลอดจนการจังก้านสังสรรระหว่างผู้อยู่อาศัยในเทศกาลต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางด้านสังคมนั้นผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกกว้างขวางเช่นกัน โดยค่าเฉลี่ยรวมที่ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้สอยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกที่ว่ามีความกว้างขวางเพียงพอสำหรับองค์ประกอบนี้

ในการศึกษาเรื่องระยะทางขององค์ประกอบ เมื่อวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ยของระยะทางจากหน่วยพักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น นอกจากหมู่บ้านพฤษชาติแล้วพบว่าทุกแห่งจะมีระยะทางโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงที่สามารถเดินได้² เมื่อเทียบกับระยะทางตาม NEIGHBORHOOD CONCEPT ของ PERRY คือไม่เกิน $\frac{1}{2}$ ไมล์หรือประมาณ 792 เมตร (ใช้เวลาในการเดิน 10 นาที) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบค่าประเมินที่ได้ด้วยค่า t จะพบว่าไม่มีความแตกต่างกันในเชิงสถิติของผู้ใช้สอยในเรื่องระยะทาง โดยค่าเฉลี่ยรวมที่ได้จะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ รวม = 2.90) สำหรับในเรื่องความสะดวกในการไปใช้สอยจะพบว่าค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับค่าประเมินในเรื่องระยะทาง และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างหมู่บ้านทั้งหมดแม้จะมีลักษณะกายภาพของตำแหน่งที่ตั้งแตกต่างกันก็ตาม

สำหรับการประเมินมาตราของสภาพอุปกรณ์ จากค่าเฉลี่ยที่ได้จะแตกต่างกันไปในระ-

¹ เป็นค่าประเมินที่ทำการศึกษาจากผู้ตอบที่ เคยใช้ องค์ประกอบในแต่ละหมู่บ้าน โดยมี สัดส่วนร้อยละของผู้ เคยใช้สอยดังนี้

เมืองทอง = 65.3 [n = 17]   ผาสุก = 64.2 [n = 18]

สัมมาร = 81.1 [n = 36]   พฤษชาติ = 75.0 [n = 24]

² ระยะทาง โดยเฉลี่ยจากที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามถึงสโมสรรและสระว่ายน้ำ

	เมืองทอง	ผาสุก	สัมมาร	พฤษชาติ
ระยะทาง (เมตร)	424	457	579	900

หว่างหมู่บ้านทั้ง 4 แห่งโดยผู้ใช้สอยในหมู่บ้านสัมมารได้แสดงทัศนคติในเรื่องนี้ดีที่สุด รองลงมา ได้แก่หมู่บ้านพฤษชาติ สำหรับหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุกนั้นในมาตรานี้จะมีค่าเฉลี่ยที่โน้มเอียงไปในทางที่ไม่ค่อยชัดเจน โดยเฉพาะหมู่บ้านเมืองทอง ในมาตรานี้จะเป็นความรู้สึกที่ไม่ดีที่สุดของการประเมินในทุกมาตราขององค์ประกอบ ($\bar{X} = 1.53$)

ในมาตราสกปรก-สะอาด และมาตรา บรรยากาศไม่ดี-คีน่าใช้สอยนั้น จะเห็นได้ว่าในสามหมู่บ้านคือ หมู่บ้านเมืองทอง หมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ จะมีค่าประเมินต่ำกว่าหมู่บ้านสัมมาร โดยผู้ใช้สอยในหมู่บ้านสัมมารจะมีความรู้สึกที่ สภาพแวดล้อมของสโมสรและสระว่ายน้ำของหมู่บ้านมีความสะอาดเป็นระเบียบและมีบรรยากาศคีน่าใช้สอยสูงสุด ($\bar{X} = 3.38, 3.59$) โดยจะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับหมู่บ้านพฤษชาติ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในเรื่อง ความสะอาดและบรรยากาศคีน่าใช้สอยรองลงมา ($\bar{X} = 2.46, 2.87$) และหมู่บ้านเมืองทอง, ผาสุก ตามลำดับ

จากค่าประเมินในเรื่อง ความพอใจที่ได้ จะเห็นได้ว่าหมู่บ้านสัมมารจะมีระดับความพอใจที่สูงกว่าหมู่บ้านอื่นอย่างมีความแตกต่างทางสถิติ รองลงมา ได้แก่หมู่บ้านพฤษชาติ หมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านเมืองทองตามลำดับซึ่งอาจพิจารณาจากมาตราต่างๆข้างต้นได้ว่า ความแตกต่างในเรื่องการดูแลรักษาความสะอาดของบริเวณ สาเหตุของการชำรุดของอุปกรณ์และการมีบรรยากาศที่คีน่าใช้สอยนั้น น่าจะเป็นสาเหตุของความแตกต่างในเรื่อง ของความพอใจของผู้ใช้สอยต่อองค์ประกอบนี้

เมื่อทำการเปรียบเทียบจำนวนมาตราตามค่า $\bar{X}$ จากตารางที่ 31 จะเห็นได้ว่าในจำนวนมาตราความรู้สึกและทัศนคติจำนวน 8 มาตราที่ใช้ประเมินองค์ประกอบนั้น หมู่บ้านสัมมารจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่สูงกว่า 3.00 ถึง 6 มาตราและเป็นที่น่าสังเกตว่าในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุก จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่ต่ำกว่า 2.00 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ไม่ดีที่สุดในการประเมิน โดยความรู้สึกเหล่านี้จะได้แก่ความรู้สึกที่ว่า สภาพของอุปกรณ์ชำรุดและความสกปรกในบริเวณสโมสรและสระว่ายน้ำ

ในการศึกษาถึงมาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด กับมาตราความพอใจในการประเมินสโมสรและสระว่ายน้ำ จะพบว่าไม่มีมาตราใดๆเลยในหมู่บ้านเมืองทองที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกินกว่า 0.50 สำหรับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะได้แก่มาตรา บรรยากาศไม่ดี-บรรยากาศคีน่าใช้สอย และในหมู่บ้านสัมมารจะได้แก่มาตรา สกปรก-สะอาด (ดูภาคผนวกตารางที่ ผ.11)

จากการประเมินองค์ประกอบของสโมสรรและสระว่ายน้ในหมู่บ้านทั้งหมดที่ทำการศึกษา อาจสรุปได้ว่า ผู้ใช้สอยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกว่ามีควมกว้างขวางเพียงพอ ส่วนตำแหน่งที่ตั้งและระยะทางที่แตกต่างกันภายในระยะเวลาที่สามารถเดินได้ภายใน 10 นาทีและเกินกว่าสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้น จะไม่มีผลต่อความรู้สึกที่แตกต่างกันของผู้ใช้สอย โดยต่างมีความรู้สึกในลักษณะกลางๆที่ว่าใกล้และสะดวกพอใช้ สำหรับระดับของการดูแลซ่อมบำรุง การรักษาความสะอาดเพื่อให้มีบรรยากาศดีน่าใช้สอยนั้นจะพบว่ามีผลต่อความแตกต่างของระดับความพอใจที่ประเมินได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

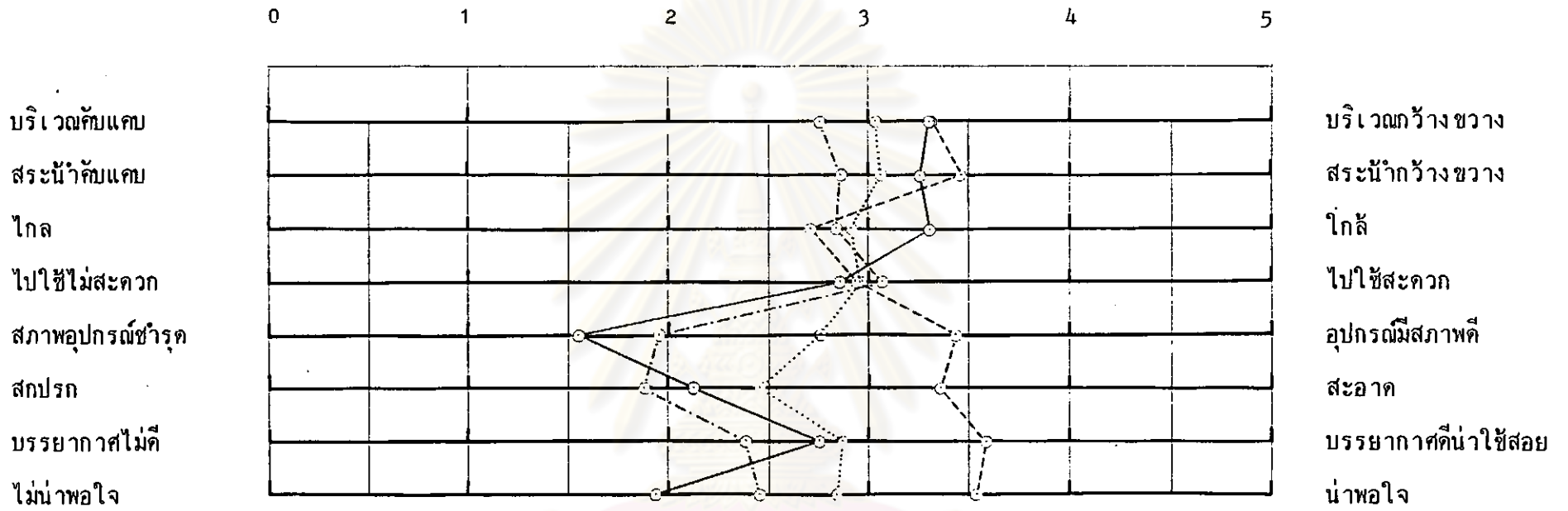

มาตราประเมิน	เมืองทอง		ผาสก		สัมมาร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
บริเวณคัมแคบ - บริเวณกว้างขวาง	3.30	0.88	2.75	0.96	3.31	0.95	3.03	1.37	3.12	1.07
สระน้ำคัมแคบ - สระน้ำกว้างขวาง	3.26	0.77	2.85	1.20	3.47	1.08	3.06	1.38	3.20	1.15
ไกล - ใกล้	3.30	1.28	2.82	1.30	2.70	1.33	2.90	1.39	2.90	1.34
ไปใช้ไม่สะดวก - ไปใช้สะดวก	2.84	1.15	3.07	1.05	2.93	1.12	2.96	1.30	2.95	1.15
สภาพอุปกรณ์ชำรุด - อุปกรณ์มีสภาพดี	1.53	0.81	1.96	0.88	3.43	0.97	2.75	1.27	2.56	1.24
สกปรก - สะอาด	2.11	1.14	1.89	0.91	3.38	0.92	2.46	1.13	2.58	1.17
บรรยากาศไม่ดี - บรรยากาศดีน่าใช้สอย	2.73	1.07	2.39	1.16	3.59	1.01	2.87	1.18	2.98	1.18
ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ	1.93	0.77	2.45	1.19	3.52	0.82	2.82	1.07	2.90	1.11

ตารางที่ 30 แสดงการประเมินความรู้สึกรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่อสโมสรและสระว่ายน้ำในหมู่บ้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 5 แสดงเปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติต่อสโมสรและสระว่ายน้ำ ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

—●— หมู่บ้านเมืองทอง   -.-.-.-.-● หมู่บ้านผาสุก
 -.-.-.-.-● หมู่บ้านสามมาร   -.-.-.-.-● หมู่บ้านพฤษชาติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

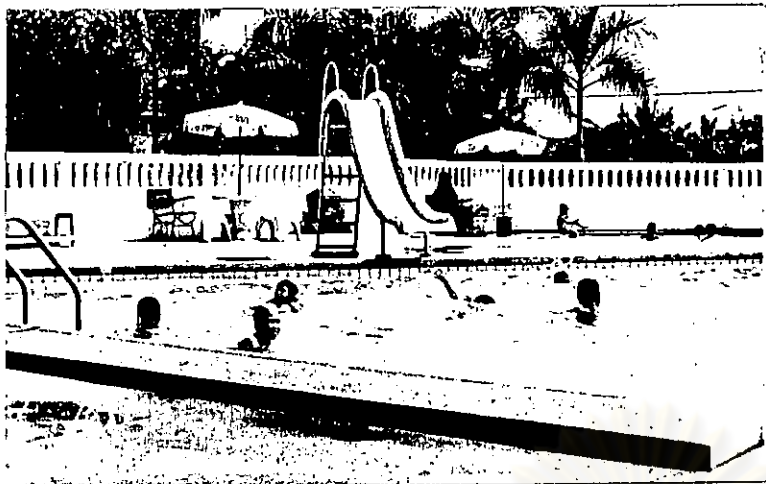
มาตรการในการประเมินองค์ประกอบสโมสรและสระว่ายน้ำ

ค่ามาตรการประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านศาลูก	หมู่บ้านสัมมากร	หมู่บ้านพฤกษชาติ	รวม
≥ 3.50			บรรยากาศไม้ค้ำ - บรรยากาศค้ำน้ำใช้สอย ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ		
รวมจำนวนมาตรการ	—	—	2	—	2
≥ 3.00 - < 3.50	บริเวณค้ำแคบ - บริเวณกว้างขวาง ไกล - ใกล้ สระน้ำค้ำแคบ - สระน้ำกว้างขวาง	ไปใช้ไม้สะควก - ไปใช้สะควก	สระน้ำค้ำแคบ - สระน้ำกว้างขวาง สภาพอุปกรณ์ชำรุด - อุปกรณ์มีสภาพดี สกปรก - สะอาด บริเวณค้ำแคบ - บริเวณกว้างขวาง	สระน้ำค้ำแคบ - สระน้ำกว้างขวาง บริเวณค้ำแคบ - บริเวณกว้างขวาง	
รวมจำนวนมาตรการ	3	1	4	2	10
≥ 2.50 - < 3.00	ไปใช้ไม้สะควก - ไปใช้สะควก บรรยากาศไม้ค้ำ - บรรยากาศ	สระน้ำค้ำแคบ - สระน้ำกว้างขวาง ไกล - ใกล้	ไปใช้ไม้สะควก - ไปใช้สะควก ไกล - ใกล้	ไปใช้ไม้สะควก - ไปใช้สะควก ไกล - ใกล้ บรรยากาศไม้ค้ำ - บรรยากาศค้ำน้ำใช้สอย ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ สภาพอุปกรณ์ชำรุด - อุปกรณ์มีสภาพดี	
รวมจำนวนมาตรการ	2	2	2	5	11
≥ 2.00 - < 2.50	สกปรก - สะอาด	ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ บรรยากาศไม้ค้ำ - บรรยากาศค้ำน้ำใช้สอย		สกปรก - สะอาด	
รวมจำนวนมาตรการ	1	2	—	1	4
< 2.00	ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ สภาพอุปกรณ์ชำรุด - อุปกรณ์มีสภาพดี	สภาพอุปกรณ์ชำรุด - อุปกรณ์มีสภาพดี สกปรก - สะอาด			
รวมจำนวนมาตรการ	2	2	—	—	4

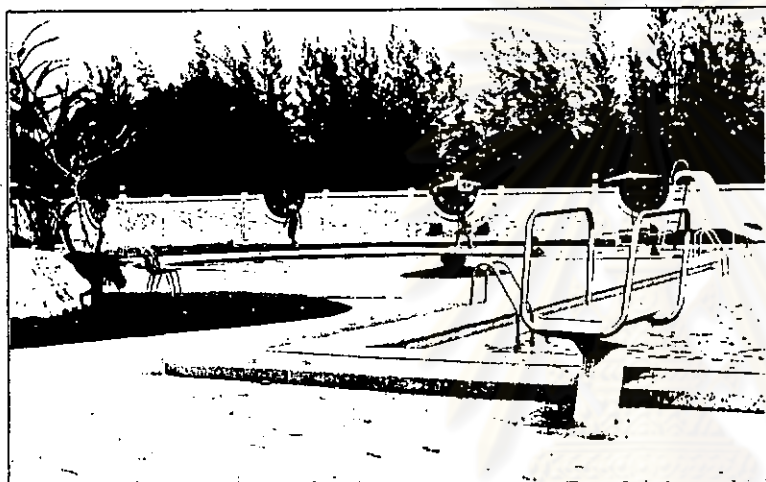
ตารางที่ 31

แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของความรู้สึกทัศนคติในการประเมิน องค์ประกอบสโมสรและสระว่ายน้ำ เรียงตามลำดับมาตรการจากมากไปหาน้อย

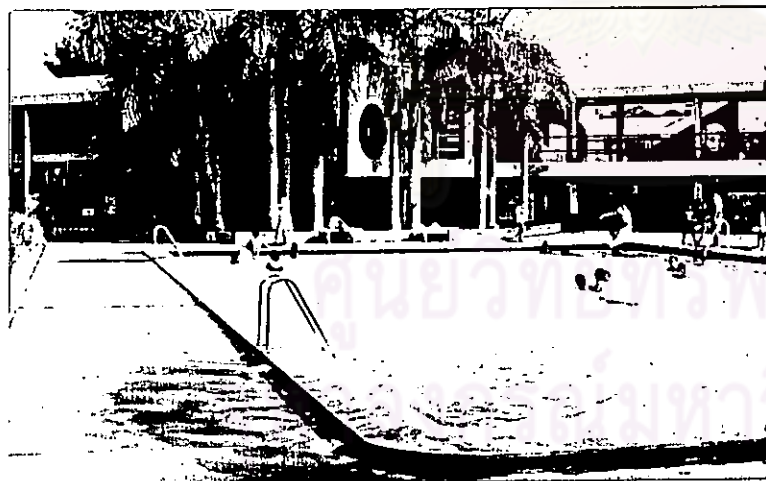
ภาพที่ 24 แสดงภาพถ่ายเปรียบเทียบ สโมสรและสระว่ายน้ำในหมู่บ้านที่ทำการศึกษารายตามลำดับค่ามัธยฐาน เลขคณิตของคะแนนความพอใจที่ประเมินได้ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

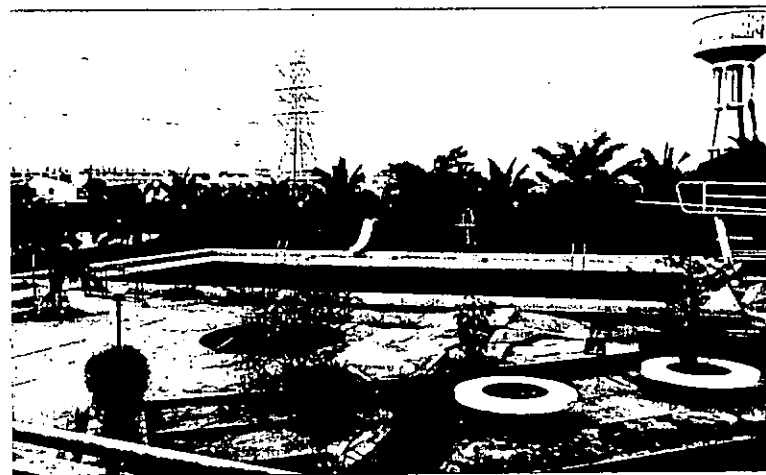
สถานที่ หมู่บ้านสัมมากร
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.52$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ สกปรก - สะอาด $r = 0.67$

สถานที่ หมู่บ้านพฤษชาติ
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.82$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย
 $r = 0.60$

สถานที่ หมู่บ้านผาสุด
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.45$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย
 $r = 0.60$

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 1.93$
 ไม่มีมาตรการใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กับมาตรการ
 ความพอใจค่าเกินกว่า 0.50

5.2.4 สนามเด็กเล่น

จากค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้สึกและทัศนคติที่ประเมินได้ในองค์ประกอบสนามเด็กเล่นในชุมชนนั้น ในการประเมินในเรื่อง ความเพียงพอของบริเวณ ผู้ใช้สอยทั้ง 4 หมู่บ้านต่างแสดงความรู้สึกต่อขนาดของพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ในแต่ละหมู่บ้านตรงกันในเรื่องที่ว่า มีความกว้างขวางพอสมควร ($\bar{X}$ รวม = 2.67) ในการประเมินในมาตราของความเพียงพอของอุปกรณ์นั้นทุกหมู่บ้านได้แสดงความเห็นว่าอุปกรณ์ยังมีไม่มากเท่าที่ควร โดยหมู่บ้านเมืองทองจะให้ค่าประเมินในเรื่องนี้สูงสุด ($\bar{X} = 2.57$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านสัมมากร ($\bar{X} = 2.27$) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของอุปกรณ์นั้นทั้งหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านสัมมากรต่างก็ให้ค่าประเมินในมาตรานี้ค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 3.23, 3.11$) แตกต่างจากหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ ซึ่งสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีค่าประเมินต่ำสุดเท่ากันทั้งสองมาตรา ($\bar{X} = 1.81$)

ในการประเมินเรื่อง ความรู้สึกไกล-ใกล้ของผู้ใช้สอยสนามเด็กเล่นนั้น เมื่อวิเคราะห์สภาพจริงของระยะเฉลี่ยจากที่พักอาศัยของผู้ใช้สอยถึงสนามเด็กเล่นในแต่ละหมู่บ้านพบว่า จะมีระยะทางเฉลี่ยประมาณ 450 เมตร ซึ่งนับว่าไม่ไกลเกินกว่าที่เด็กจะสามารถเดินได้ [ช่วงระยะที่ PERRY กำหนดประมาณ 400-533 ม.] แต่จากค่าประเมินผู้ใช้สอยส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกที่ว่าค่อนข้างไกลไม่สะดวกต่อการใช้สอยแต่ก็ไม่มี ความแตกต่างกันในเชิงสถิติทั้ง 4 หมู่บ้าน ($\bar{X}$ รวม = 2.61) ซึ่งในเรื่องระยะทางที่เหมาะสมสำหรับการใช้สอยนี้ ได้มีผู้ทำการศึกษาวิเคราะห์การใช้พื้นที่ว่างในชุมชน Lenox - Camdem ในเรื่องกิจกรรมการเล่นของเด็กได้ทำการเสนอแนะว่า สนามเด็กเล่นไม่ควรอยู่ห่างจากบ้านพักเกิน 100 เมตร และจากการศึกษายังพบอีกว่าบริเวณ Cul-de-sac [ซึ่งมักมีความยาวไม่เกิน 500 ฟุตหรือ 150 เมตร] จะมีจำนวนเด็กไปใช้มากที่สุดเนื่องจากจะไม่ถูกรบกวนจากรถยนต์และใกล้บริเวณบ้านพักมากกว่าสนามเด็กเล่น¹

ในมาตราของความสกปรก-สะอาด แห้งแล้ง-รมรื่นและบรรยากาศของสนามเด็กเล่นนั้นจะเห็นได้ว่าหมู่บ้านพฤษชาติจะมีค่าประเมินต่ำสุดทุกมาตรา รองลงมาได้แก่หมู่บ้านผาสุกซึ่งค่าประเมินที่ได้นี้จะมีลักษณะตรงกับสภาพความเป็นจริงในเรื่องที่ว่า ทั้งสองหมู่บ้านมักขาดการดูแลรักษา

¹. David Canter and Terence Lee. Psychology and the Built Environment. [London. The Architectural Press, Ltd., 1974] pp 118-125

บริเวณในส่วนของสนามเด็กเล่น โดยเฉพาะการตัดแต่งหญ้าซึ่งมีระดับสูง อุปกรณ์การเล่นมักจะเก่าปราศจากสีสรรไม่เป็นที่น่าสนใจ และสำหรับหมู่บ้านพฤษชาตินั้นในบางส่วนจะขาดต้นไม้สำหรับความร่มรื่นของบริเวณ ซึ่งลักษณะต่างๆเหล่านี้มักไม่ปรากฏอยู่ในสนามเด็กเล่นของหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านเมืองทอง ซึ่งมีค่าประเมินของมาตราเหล่านี้ค่อนข้างสูง

ในเรื่องความรู้สึกปลอดภัยในการใช้สอยสนามเด็กเล่น ผู้ใช้สอยในหมู่บ้านสัมมากรจะมีความรู้สึกปลอดภัยในการใช้สอยสูงกว่าหมู่บ้านอื่นๆ ($\bar{X} = 2.93$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านเมืองทองสำหรับหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านผาสุกนั้นจะมีค่าประเมินในมาตราที่ค่อนข้างต่ำ ($\bar{X} = 2.34, 2.25$) โดยทั้งสองหมู่บ้านนี้จะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับหมู่บ้านสัมมากรซึ่งมีค่าประเมินสูงสุด จากค่าเฉลี่ยที่ได้จากอธิบายได้จากสภาพกายภาพว่าสภาพแวดล้อมของสนามเด็กเล่นในหมู่บ้านทุกแห่งจะอยู่ติดถนนโดยไม่มีสิ่งขวางกั้นเพื่อป้องกันอันตรายจากยานบนถนน ยกเว้นหมู่บ้านสัมมากรซึ่งมีรั้วตาข่ายสูงประมาณ 1.20 เมตรกั้นอยู่ซึ่งลักษณะนี้อาจมีอิทธิพลต่อความรู้สึกในเรื่องของความปลอดภัยที่มีค่าประเมินสูงกว่าหมู่บ้านอื่น เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าประเมินในเรื่องความปลอดภัยนั้นนอกจากจะเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากกายภาพส่วนหนึ่งแล้ว บางส่วนเกิดจากความรู้สึกที่ว่ารถบนถนนมีไม่มากนักและส่วนใหญ่จะขับด้วยความระมัดระวัง¹

จากการศึกษาในเรื่องค่าประเมินความพอใจต่อสนามเด็กเล่นจะเห็นได้ว่า หมู่บ้านที่มีความพอใจในองค์ประกอบขั้นสูงสุดได้แก่หมู่บ้านสัมมากร ($\bar{X} = 2.95$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านเมืองทอง ($\bar{X} = 2.77$) หมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.12$) ซึ่งจากค่าเฉลี่ยที่ได้พบนั้น จะมีความสัมพันธ์กับลักษณะกายภาพที่เป็นอยู่จริงในแต่ละโครงการ

พิจารณาจากการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิต ของความรู้สึกและทัศนคติในการประเมินจากตารางที่ 33 จะเห็นได้ว่า ในหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านเมืองทองซึ่งมีค่าประเมินความพอใจสูงสุดและรองลงมาตามลำดับนั้น ค่าประเมินที่ได้ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 2.50-3.00 ซึ่งถือเป็นเพียงเกณฑ์ "พอใจ หรือ ยอมรับได้" สำหรับหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าประเมินความพอใจต่ำสุดนั้นจะเห็นได้ว่า ในจำนวนมาตราความรู้สึกและทัศนคติต่อสนามเด็กเล่นจำนวน 9 มาตรานั้นมีค่าเฉลี่ยคะแนนที่ต่ำกว่า 2.50 ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่ค่อนข้างไม่ดีในหมู่บ้านพฤษชาติทั้ง 9 มาตราและใน

¹ จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้สอยในขณะใช้พื้นที่จริง ในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุก

มาตราที่ผู้ใช้สอยมีความรู้สึกไม่ดีที่สุดของหมู่บ้านนั้นจะได้แก่ มีความแห้งแล้ง สกปรก และบรรยากาศไม่ดี อุปกรณ์ไม่เพียงพอและมีสภาพชำรุดตามลำดับ

สำหรับมาตราที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด กับมาตราความพอใจในการประเมีนสนามเด็กเล่นนั้นพบว่า ในหมู่บ้านพฤษชาติจะได้แก่มาตราระยะทางไกล-ใกล้ สำหรับอีก 3 หมู่บ้านคือหมู่บ้านเมืองทอง ผาสุกและหมู่บ้านสัมมากรนั้น มาตราที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดจะได้แก่ มาตราบรรยากาศไม่ดี-บรรยากาศดีน้ำใช้สอย (คูภาคผนวก ตารางที่ พ.12)

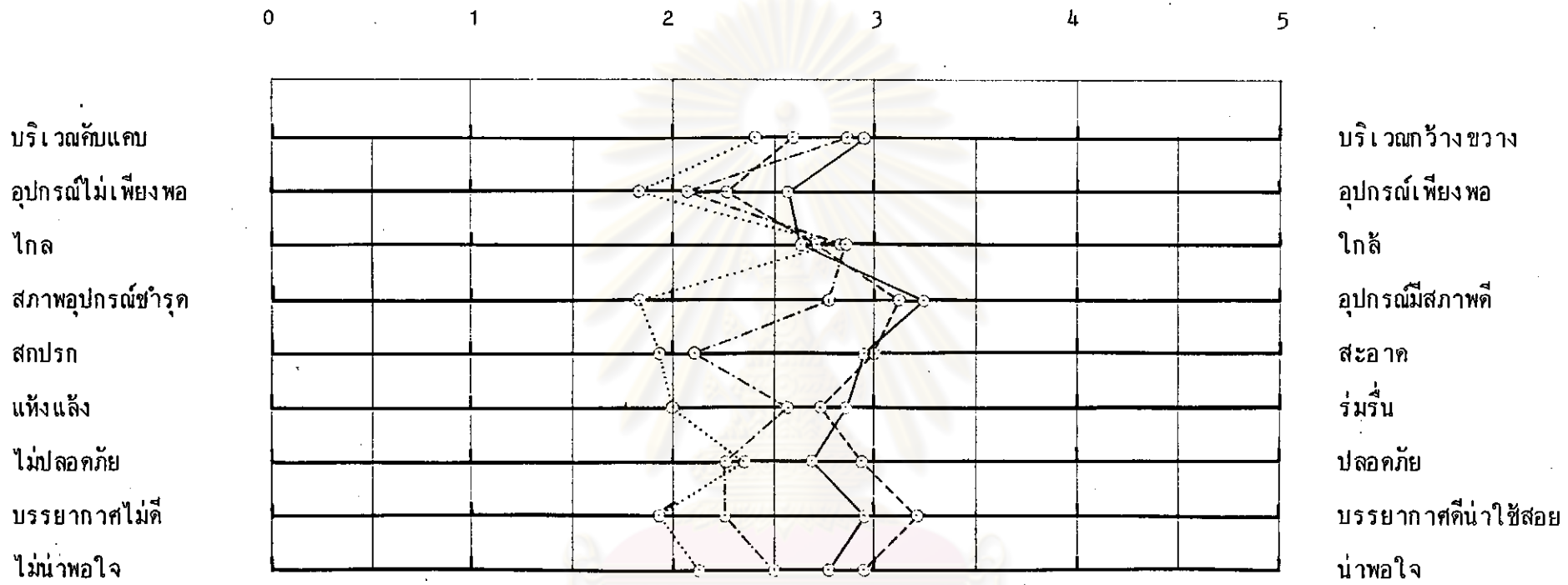
ดังนั้นโดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าโดยส่วนรวมแล้วผู้ใช้สอยทั้ง 4 หมู่บ้านจะมีทัศนคติต่อมาตราต่าง ๆ สำหรับประเมีนเอง ก็ประกอบสนามเด็กเล่นในหมู่บ้านของตน อยู่ในระดับหนึ่งช่วงปานกลางเท่านั้น สำหรับลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อความแตกต่างในด้านความรู้สึกนั้นจะได้แก่ การมีบริเวณที่ร่มรื่นและมีบรรยากาศดีน้ำใช้สอย การมีอุปกรณ์ที่เพียงพอตลอดจนมีการดูแลรักษาอุปกรณ์และความสะอาดของบริเวณโดยรอบ

มาตราประเมิน	เมืองทอง		ผาสุก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
บริเวณคับแคบ — บริเวณกว้างขวาง	2.96	1.07	2.85	1.07	2.59	1.14	2.40	1.04	2.67	1.10
อุปกรณ์ไม่เพียงพอ — อุปกรณ์เพียงพอ	2.57	1.10	2.07	1.05	2.27	0.99	1.81	0.96	2.17	1.04
ไกล — ใกล้	2.61	1.35	2.85	1.26	2.70	1.30	2.28	1.14	2.61	1.27
สภาพอุปกรณ์ชำรุด — อุปกรณ์มีสภาพดี	3.23	1.06	2.78	1.19	3.11	0.78	1.81	0.96	2.74	1.12
สกปรก — สะอาด	2.96	1.18	2.10	0.99	3.00	1.09	1.93	0.87	2.53	1.14
แห้งแล้ง — ร่มรื่น	2.84	1.15	2.57	0.92	2.72	1.08	2.00	0.95	2.53	1.07
ไม่ปลอดภัย — ปลอดภัย	2.69	1.08	2.25	0.92	2.93	1.12	2.34	1.00	2.59	1.07
บรรยากาศไม่ดี — บรรยากาศดีน่าใช้สอย	2.96	1.18	2.25	0.92	3.20	0.97	1.93	0.87	2.63	1.11
ไม่น่าพอใจ — น่าพอใจ	2.77	0.80	2.50	1.03	2.95	0.89	2.12	0.92	2.64	0.95

ตารางที่ 32 แสดงการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่อสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน

แผนภูมิที่ 6 แสดงเปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติต่อสนามเด็กเล่น ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

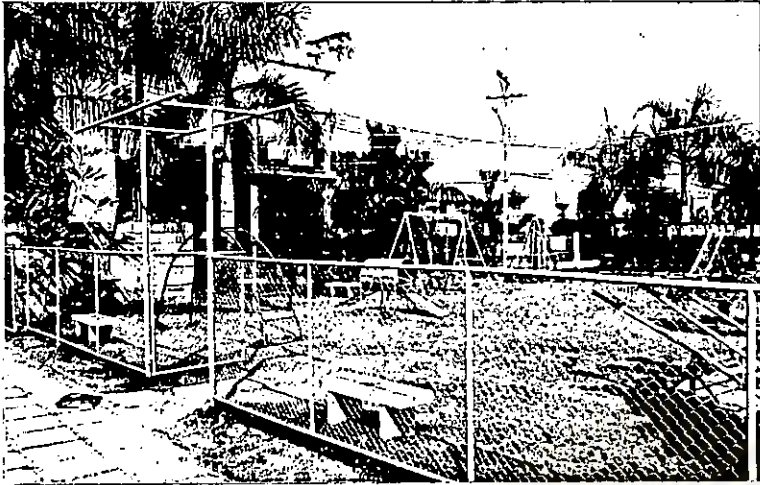
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

—●— หมู่บ้านเมืองทอง   - - - - - ● หมู่บ้านผาสุก
 - - - - - ● หมู่บ้านสัมมาร   - · - · - · ● หมู่บ้านพฤษชาติ

มาตรฐานในการประเมินองค์ประกอบสนามเด็กเล่น

ค่ามาตรฐานประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านศาลูก	หมู่บ้านสัมมาร	หมู่บ้านพฤกษชาติ	รวม
≥ 3.50	—	—	—	—	—
≥ 3.00 - < 3.50	สภาพอุปกรณ์ชั่วคราว - อุปกรณ์สภาพดี	—	บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย สภาพอุปกรณ์ชั่วคราว - อุปกรณ์สภาพดี สกรปรก - สะอาด	—	—
รวมจำนวนมาตรา	1	—	3	—	4
≥ 2.50 - < 3.00	บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย บริเวณที่แคบ - บริเวณกว้างขวาง สกรปรก - สะอาด แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ไกล - ใกล้ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ - อุปกรณ์เพียงพอ	ไกล - ใกล้ บริเวณที่แคบ - บริเวณกว้างขวาง สภาพอุปกรณ์ชั่วคราว - อุปกรณ์สภาพดี แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ	ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไกล - ใกล้ บริเวณที่แคบ - บริเวณกว้างขวาง	—	—
รวมจำนวนมาตรา	8	5	5	—	18
≥ 2.00 - < 2.50	—	บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย สกรปรก - สะอาด อุปกรณ์ไม่เพียงพอ - อุปกรณ์เพียงพอ	อุปกรณ์ไม่เพียงพอ - อุปกรณ์เพียงพอ	บริเวณที่แคบ - บริเวณกว้างขวาง ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ไกล - ใกล้ ไม่น้ำพอใจ - น้ำพอใจ	—
รวมจำนวนมาตรา	—	4	1	6	9
< 2.00	—	—	—	แห้งแล้ง - ร่มรื่น สกรปรก - สะอาด บรรยากาศไม้ดี - บรรยากาศคือน้ำใช้สอย อุปกรณ์ไม่เพียงพอ - อุปกรณ์เพียงพอ สภาพอุปกรณ์ชั่วคราว - อุปกรณ์สภาพดี	—
รวมจำนวนมาตรา	—	—	—	5	5

ภาพที่ 25 แสดงภาพถ่ายเปรียบเทียบ สนามเด็กเล่นในหมู่บ้านที่ทำการศึกษา เรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน เลขคณิตของ คะแนนความพอใจที่ประเมินได้ เรียงตามลำดับจากมาก ไปหาน้อย

สถานที่ หมู่บ้านสัมมากร
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.95$
มาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตราความพอใจ
สูงสุดคือ
มาตรา บรรยากาศไม้คี่ - บรรยากาศคี่น้ำใช้สอย
 $r = 0.72$

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.77$
มาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตราความพอใจ
สูงสุดคือ
มาตรา บรรยากาศไม้คี่ - บรรยากาศคี่น้ำใช้สอย
 $r = 0.69$

สถานที่ หมู่บ้านहाลูก
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.50$
มาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตราความพอใจ
สูงสุดคือ
มาตรา อุปกรณ์ไม้เหียงพอ - อุปกรณ์เหียงพอ
 $r = 0.75$

สถานที่ หมู่บ้านพฤษชาติ
ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.12$
มาตราที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตราความพอใจ
สูงสุดคือ
มาตรา โกล - โกล $r = 0.60$

5.2.5 ส่วนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน

ในมาตราของความรู้สึกเพียงพอสำหรับส่วนสาธารณะและที่โล่งในชุมชนนั้น จากค่าประเมินที่ได้ในแต่ละหมู่บ้าน ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านสัมมากรได้ให้ค่าประเมินในมาตราสูงสุด ($\bar{x} = 3.20$) รองลงมาได้แก่หมู่บ้านเมืองทอง ($\bar{x} = 2.96$) หมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าประเมินต่ำสุด ($\bar{x} = 2.37$) ตามลำดับ ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริงเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนร้อยละของพื้นที่เปิดโล่งที่ได้รับการพัฒนาเพื่อการพักผ่อนในแต่ละหมู่บ้าน

สำหรับความรู้สึกในการประเมินเรื่องไกล-ใกล้ ของส่วนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อนนั้นต่างก็ให้ค่าประเมินตรงกันที่ว่าค่อนข้างไกล แต่ก็ไม่มีความแตกต่างกันในเชิงสถิติ ($\bar{x}$ รวม = 2.69) ในหมู่บ้านทั้ง 4 แห่ง ซึ่งหากจะสังเกตถึงปัจจัยหลักที่จะมีผลต่อความรู้สึกนี้จากผังหมู่บ้านทั้ง 4 แห่งแล้ว จะพบว่าเนื่องจากการวางผังระบบถนนของหมู่บ้านทั้งหมดจะคล้ายคลึงกันในหลักการคือ การเน้นให้ได้ประโยชน์ใช้สอยอย่างตรงไปตรงมามากกว่าเน้นความน่าดูของพื้นที่ นั่นก็คือการคำนึงถึงจำนวนแปลงที่ดินและการสัญจรของรถให้มีประสิทธิภาพคู่กับการลงทุนมากที่สุดสำหรับถนนแต่ละสาย ด้วยเหตุที่โล่งเพื่อการพักผ่อนจึงมักจะมารวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบด้านสันตนาการแต่เพียงแห่งเดียว จึงทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีนักในเรื่องของระยะทางสำหรับผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะหากเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยการหาอัตราส่วนของพื้นที่โล่งต่อจำนวนผู้พักอาศัยแล้ว จะเห็นได้ว่าทุกหมู่บ้านนั้นสามารถจัดเป็นชุมชนที่มีคุณภาพ คือมีพื้นที่โล่งต่อคนในแต่ละโครงการค่อนข้างสูง¹ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนของถนนทั้งหมดทั่วไปคือ 0.23 ม²/คน² แต่จากค่าประเมินที่ได้จากผู้อยู่อาศัยกลับมีแนวโน้มเอียงไปในทางลบ ซึ่งอาจวิเคราะห์ได้ว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งนั้นอาจเกิด

¹ จากการคำนวณหาอัตราส่วนที่โล่ง/จำนวนผู้อยู่อาศัยในโครงการ จะได้อัตราส่วนดังนี้

หมู่บ้านเมืองทอง	= 7.9 ม ² /คน	หมู่บ้านผาสุก	= 2.5 ม ² /คน
หมู่บ้านสัมมากร	= 13.1 "	หมู่บ้านพฤษชาติ	= 4.2 "

² คุษฎี ทายตะคุ "การออกแบบและวางผังชุมชน" เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ ในรายการ "สนทนากันวันพุธบ่าย" ฝ่ายวิจัยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 28 ธันวาคม 2526. หน้า 6.

เนื่องจากไม่มีมุมมองที่ดีจากหน่วยพักอาศัยของตนเอง เนื่องจาก การวางผัง ของถนนดังกล่าวข้างต้น เพราะความรู้สึกพอใจในที่โล่งนี้สามารถเกิดจากการมองเห็นนอกเหนือจากการเข้าใช้สอยจริง ดังเช่นที่การศึกษาของ Bangs และ Mahler ในเรื่องของระยะทางที่เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงที่ว่างสาธารณะสำหรับผู้อยู่อาศัยให้มีความพอใจนิยมใช้สอยมากขึ้นของ เกาะชุมชน จะพบว่าผู้อยู่อาศัยไกลเกินกว่า 120 เมตร (400 ฟุต) จะไม่นิยมมาใช้พื้นที่แห่งนั้นยกเว้นแต่ผู้ที่อยู่ในทำเลที่มทางเท้าที่เข้าถึงได้สะดวก และหากมีการมองเห็นกิจกรรมบนพื้นที่นั้นระยะทางของผู้ที่มาใช้ก็จะเพิ่มห่างออกไป¹

ในมาตราประเมินสำหรับความรู้สึกและทัศนคติในเรื่อง สกปรก-สะอาด แห้งแล้ง-รุ่มร้อน และความรู้สึกปลอดภัยนั้น ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านเมืองทอง ได้ให้ค่าประเมินในทางที่ค่อนข้างดี [$\bar{X} > 3.00$] ทุกมาตรา รองลงมาได้แก่หมู่บ้านสัมมากรซึ่งให้ค่าประเมินในทางที่ "ยอมรับได้" [$\bar{X} = > 2.50 - < 3.00$] ทุกมาตราเช่นกัน สำหรับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีค่าประเมินส่วนใหญ่ในทางที่ "ค่อนข้างไม่ดี" ในเกือบทุกมาตรา ซึ่งค่าประเมินที่ได้นั้นจะตรงกับลักษณะกายภาพที่เป็นอยู่จริงในแต่ละโครงการ โดยหมู่บ้านเมืองทองนั้นได้เน้นความสำคัญของพื้นที่ด้วยการเลือกปลูกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมให้ความสวยงามและรุ่มร้อนแก่บริเวณ ตลอดจนมีระดับการดูแลรักษาที่ดีซึ่งมักจะไม่พบในหมู่บ้านอื่น สำหรับหมู่บ้านสัมมากรปัญหาที่พบส่วนหนึ่งจะคล้ายคลึงกับหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติแต่จะอยู่ในระดับที่ดีกว่า คือปัญหาในเรื่องของการดูแลรักษาโดยเฉพาะบริเวณริมสระน้ำซึ่งมีบริเวณที่กว้างขวาง และในสภาพของความเป็นจริงมักจะเป็นภาระที่หนักสำหรับการดูแลตกแต่งอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอ

จากค่าประเมินในเรื่องความพอใจที่ได้ จะแปรผันไปตามค่าที่ประเมินได้ในแต่ละมาตรา โดยผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านเมืองทองจะมีความพอใจสูงสุด และจะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านผาสุกซึ่งจะมีค่าประเมินค่อนข้างต่ำทั้ง สองหมู่บ้าน โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะให้ค่าประเมินในทางที่ "ยอมรับได้" สำหรับในเรื่อง ความเพียงพอและระยะทางจากหน่วยพักอาศัยถึงสวนสาธารณะและที่โล่ง เพื่อการพักผ่อน ซึ่งจะตรงข้ามกับสภาพที่เป็น

¹ Randolph T. Hester, Jr., Neighborhood Space. [Pennsylvania: Dowden. Hutchinson & Ross. 1975], p 32.

อยู่จริง เมื่อเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด อย่างไรก็ตามในมาตรฐานอื่นที่ประเมินได้นั้นจะพบว่าระดับของการดูแลรักษาบริเวณ ความแห้งแล้งและความรู้สึกไม่ปลอดภัยนั้นจะมีอิทธิพลต่อความแตกต่างของระดับความพอใจที่ประเมินได้เช่นกัน

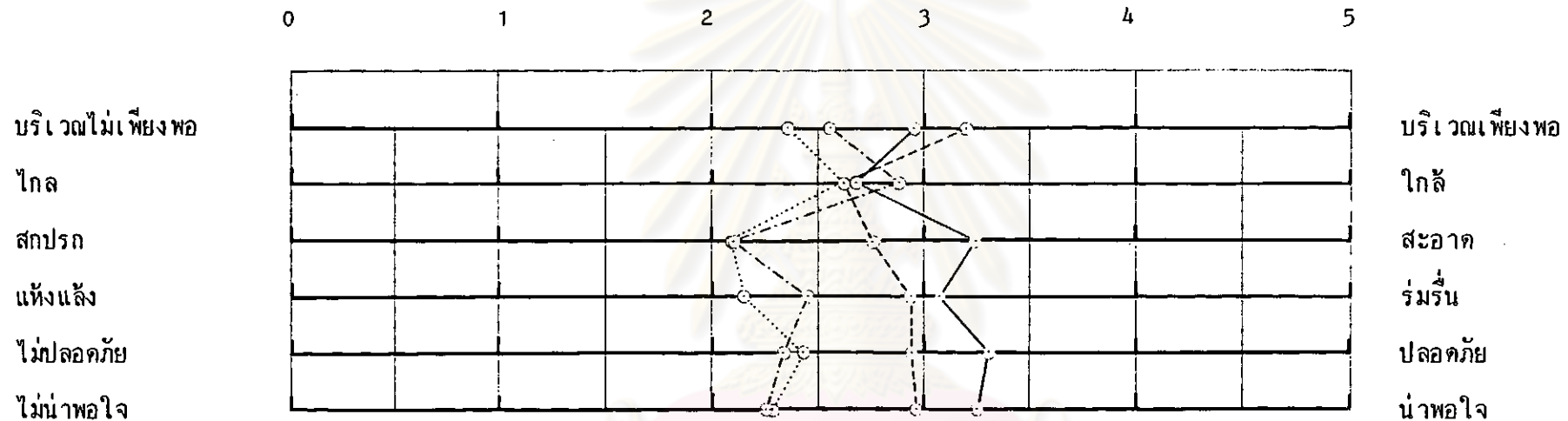
และสำหรับในการศึกษาถึงมาตรฐานที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับมาตรฐานความพอใจในสวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อนนั้นพบว่า จะได้แก่มาตรฐานไม่เพียงพอ-เพียงพอในหมู่บ้านเมืองทอง, สัมมากรและหมู่บ้านพฤษชาติ และในมาตรฐานแห้งแล้ง-รุ่มร้อนในหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุก (คูภาคผนวก ตารางที่ ผ.13)

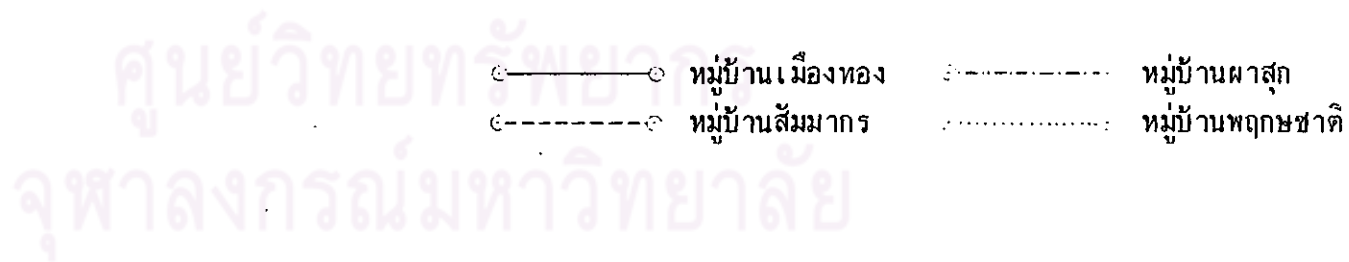
ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตราประเมิน	เมืองทอง		ผาสุก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
บริเวณไม่เพียงพอ – บริเวณเพียงพอ	2.96	1.24	2.53	1.03	3.20	0.97	2.37	1.23	2.80	1.15
ไกล – ใกล้	2.69	1.28	2.89	1.28	2.61	1.35	2.62	1.33	2.69	1.31
สกปรก – สะอาด	3.23	1.06	2.10	0.99	2.75	1.12	2.09	1.14	2.54	1.16
แห้งแล้ง – ร่มรื่น	3.07	1.19	2.46	0.88	2.93	1.18	2.15	1.24	2.66	1.19
ไม่ปลอดภัย – ปลอดภัย	3.30	0.92	2.32	0.94	2.93	0.97	2.43	1.31	2.75	1.10
ไม่น่าพอใจ – น่าพอใจ	3.23	1.06	2.25	0.92	2.97	1.15	2.28	1.14	2.70	1.15

ตารางที่ 34 แสดงการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติและความพอใจ ที่มีต่อสวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน

แผนภูมิที่ 7 แสดงเปรียบเทียบการประเมินความรู้สึก-ทัศนคติต่อสวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน ของผู้อยู่อาศัยทั้ง 4 หมู่บ้าน

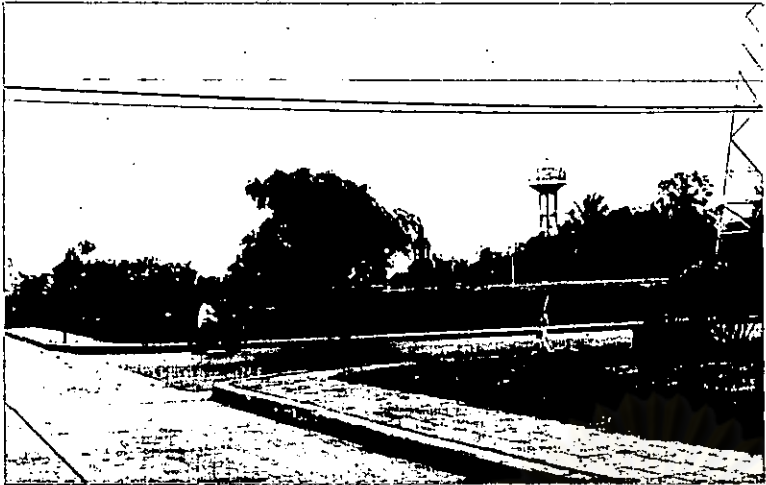

มาตราในการประเมินองค์ประกอบส่วนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน

ค่ามาตราประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านผาสุก	หมู่บ้านสัมมากร	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	-	-	-	-	-
≥ 3.00 - < 3.50	ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย สกปรก - สะอาด ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ แห้งแล้ง - ร่มรื่น		บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ		
รวมจำนวนมาตรา	4	-	1	-	5
≥ 2.50 - < 3.00	บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ ไกล - ใกล้	ไกล - ใกล้ บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ	ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย สกปรก - สะอาด ไกล - ใกล้	ไกล - ใกล้	
รวมจำนวนมาตรา	2	2	5	1	10
≥ 2.00 - < 2.50		แห้งแล้ง - ร่มรื่น ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ สกปรก - สะอาด		ไม่ปลอดภัย - ปลอดภัย บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ ไม่น่าพอใจ - น่าพอใจ แห้งแล้ง - ร่มรื่น สกปรก - สะอาด	
รวมจำนวนมาตรา	-	4	-	5	9
< 2.00	-	-	-	-	-

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่ามีดัชนีเสถียรคติของความรู้สึกทัศนคติในการประเมินองค์ประกอบส่วนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน เรียงตามลำดับมาตราจากมากไปหาน้อย

ภาพที่ 26 แสดงภาพถ่ายเปรียบเทียบ สวนสาธารณะและที่โล่ง เพื่อการพักผ่อนในหมู่บ้านที่ทำการศึกษา เรียงตามลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตของ คะแนนความพอใจที่ประเมินได้ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

สถานที่ หมู่บ้านเมืองทอง
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 3.23$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ
 แห่งแจ้ง - ร่มรื่น
 $r = 0.80$

สถานที่ หมู่บ้านสัมมาการ
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.97$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ
 $r = 0.64$

สถานที่ หมู่บ้านพฤษภาฯ
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.28$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ บริเวณไม่เพียงพอ - บริเวณเพียงพอ
 $r = 0.89$

สถานที่ หมู่บ้านศาลูก
 ค่าประเมินความพอใจ $\bar{x} = 2.25$
 มาตรการที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ มาตรการความพอใจ
 สูงสุดคือ
 มาตรการ แห่งแจ้ง - ร่มรื่น $r = 0.70$

5.3 การวิเคราะห์ความพอใจผู้อยู่อาศัยต่อองค์ประกอบทั้งหมดของสภาพแวดล้อมในชุมชน

ในการประเมินโครงการหมู่บ้านทั้งหมดที่ทำการศึกษา โดยอาศัยความพอใจของผู้อยู่อาศัยเป็นเครื่องวัดความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์นั้น การศึกษาต่อไปนี้จะเป็นการหาลำดับของหมู่บ้านที่ผู้อยู่อาศัยมีความพอใจมากที่สุด โดยการหาค่ารวมมัชฌิมเลขคณิตของความพอใจในทุกองค์ประกอบในแต่ละหมู่บ้าน พร้อมกับทำการจัดลำดับองค์ประกอบตามค่าประเมินความพอใจที่ได้ซึ่งผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

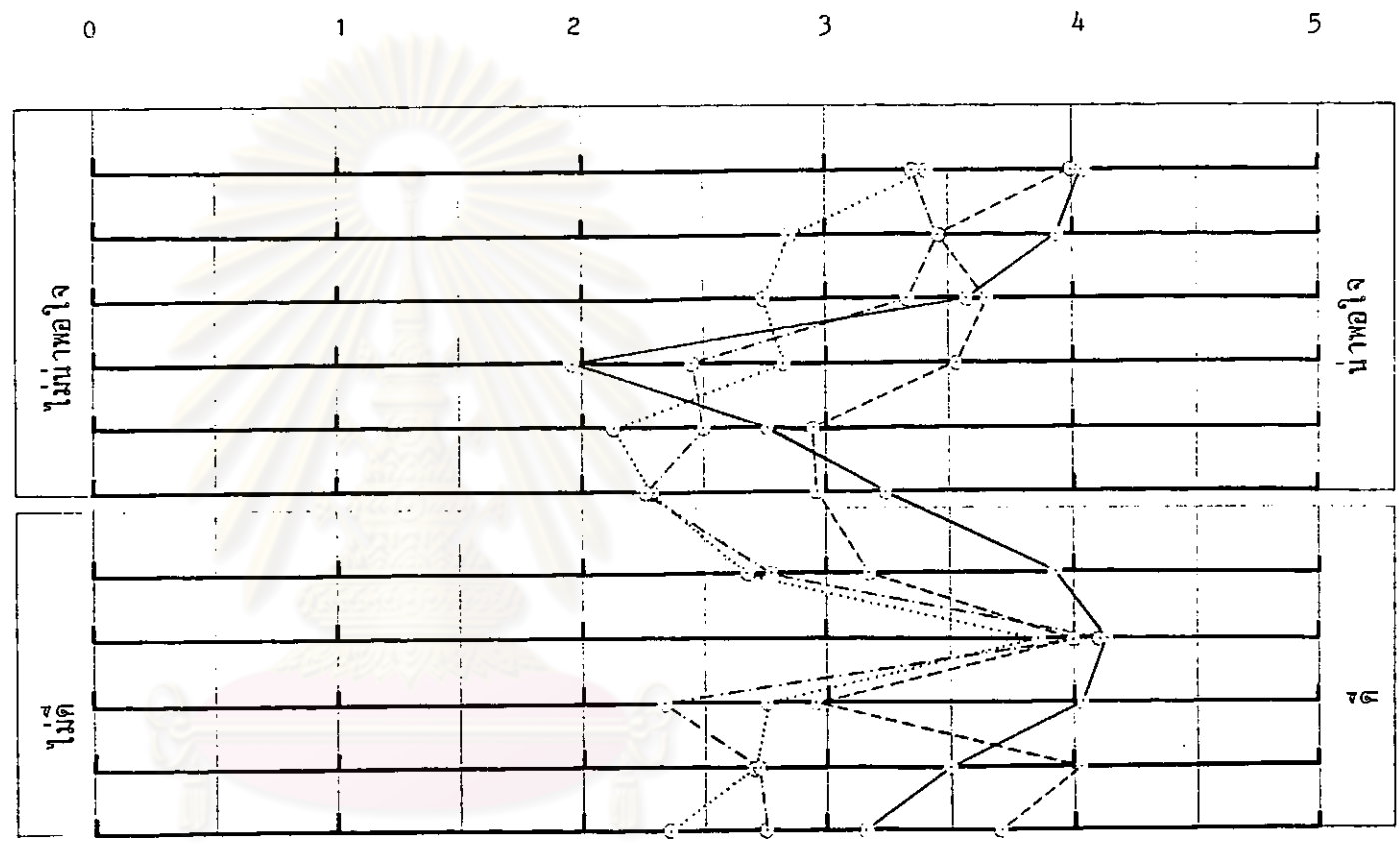
องค์ประกอบชุมชน	เมืองทอง		ผาสุก		ล้อมมาร		พฤษชาติ		รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
องค์ประกอบด้านกายภาพ	ชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรวม	4.03	0.91	3.35	0.95	4.00	0.80	3.40	0.94	3.72	0.94
	ถนนและทางเท้าในชุมชน	3.92	0.93	3.46	1.03	3.47	1.08	2.84	1.24	3.40	1.13
	อาคารพาณิชย์	3.57	1.20	3.32	1.06	3.65	0.96	2.74	1.09	3.34	1.11
	สโมสรและสระว่ายน้ำ	1.93	0.77	2.45	1.19	3.52	0.82	2.82	1.07	2.90	1.11
	สนามเด็กเล่น	2.77	0.80	2.50	1.03	2.95	0.89	2.12	0.92	2.64	0.95
	สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน	3.23	1.06	2.25	0.92	2.97	1.15	2.28	1.14	2.70	1.15
องค์ประกอบด้านสาธารณูปโภคและการดูแลชุมชน	การดูแลรักษาความสะอาดในชุมชน	3.92	0.89	2.78	1.19	3.18	1.16	2.68	1.09	3.12	1.18
	การเก็บขยะ	4.12	0.80	4.10	0.83	4.00	0.80	3.86	0.91	4.02	0.83
	การรักษาความปลอดภัย	4.03	0.92	2.32	1.33	2.97	1.15	2.75	0.84	2.99	1.21
	ระบบน้ำดื่มมาใช้	3.50	1.50	2.71	1.21	4.02	0.99	3.21	1.15	3.43	1.28
	การป้องกันน้ำท่วม	3.15	1.40	2.75	1.23	3.70 3.07	1.23	2.34	1.03	3.05	1.32
ค่ารวมมัชฌิมเลขคณิตความพอใจ	3.47		2.90		3.49		2.82		3.17		

ตารางที่ 36 แสดงการประเมินความพอใจต่อองค์ประกอบทั้งหมดของสภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัย

องค์ประกอบด้านกายภาพ

องค์ประกอบด้านสาธารณูปโภคและการดูแลชุมชน

- ชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรวม
- ถนนและทางเท้าในชุมชน
- อาคารพาณิชย์
- สโมสรและสระว่ายน้ำ
- สนามเด็กเล่น
- สวนสาธารณะที่โล่งเพื่อการพักผ่อน
- การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน
- การเก็บขยะ
- การรักษาความปลอดภัย
- ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้
- การป้องกันน้ำท่วม

แผนภูมิที่ 8 แสดงเปรียบเทียบการประเมินความพอใจต่อองค์ประกอบทั้งหมดของสภาพแวดล้อมในชุมชนที่อยู่อาศัย

หมู่บ้านเมืองทอง   หมู่บ้านพฤษชาติ
 หมู่บ้านสัมมากร   หมู่บ้านพฤษชาติ

องค์ประกอบสาธารณสุขโลก-สาธารณสุขการในชุมชน

ค่ามาตรฐานประเมิน	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านศุภฤกษ์	หมู่บ้านสัมมาการ	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	การเก็บขยะ การรักษาความปลอดภัย การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้	การเก็บขยะ	ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ การเก็บขยะ การป้องกันน้ำท่วม	การเก็บขยะ	
รวมจำนวนมาตรา	4	1	3	1	9
≥ 3.00 - < 3.50	การป้องกันน้ำท่วม		การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน	ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้	
รวมจำนวนมาตรา	1	-	1	1	3
≥ 2.50 - < 3.00		การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน การป้องกันน้ำท่วม ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้	การรักษาความปลอดภัย	การรักษาความปลอดภัย การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน	
รวมจำนวนมาตรา	-	3	1	2	
≥ 2.00 - < 2.50		การรักษาความปลอดภัย		การป้องกันน้ำท่วม	
รวมจำนวนมาตรา	-	1	-	1	2
< 2.00					-

ตารางที่ 37

แสดงการเปรียบเทียบค่าดัชนีและชนิดของความรู้สึที่สนใจในการประเมิน องค์ประกอบสาธารณสุขโลก-สาธารณสุขการ เรียงตามลำดับขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

องศ์ประกอบกายภาพ

ค่าประเมินความพอใจ	หมู่บ้านเมืองทอง	หมู่บ้านผาสุก	หมู่บ้านสีมามกร	หมู่บ้านพฤษชาติ	รวม
≥ 3.50	ชุมชนโดยส่วนรวม ถนนและทางเท้า อาคารพาณิชย์		ชุมชนโดยส่วนรวม อาคารพาณิชย์ สโมสรและสระว่ายน้ำ		
รวมจำนวนองศ์ประกอบ	3	-	3	-	6
≥ 3.00 - < 3.50	สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน	ถนนและทางเท้าในชุมชน ชุมชนโดยส่วนรวม อาคารพาณิชย์	ถนนและทางเท้าในชุมชน	ชุมชนโดยส่วนรวม	
รวมจำนวนองศ์ประกอบ	1	3	1	1	6
> 2.50 - < 3.00	สนามเด็กเล่น	สนามเด็กเล่น	สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน สนามเด็กเล่น	ถนนและทางเท้าในชุมชน สโมสรและสระว่ายน้ำ อาคารพาณิชย์	
รวมจำนวนองศ์ประกอบ	1	1	2	3	7
≥ 2.00 - < 2.50		สโมสรและสระว่ายน้ำ สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน		สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน สนามเด็กเล่น	
รวมจำนวนองศ์ประกอบ	-	2	-	2	4
< 2.00	สโมสรและสระว่ายน้ำ				
รวมจำนวนองศ์ประกอบ	1	-	-	-	-

ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของความพอใจในการประเมิน องศ์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพในชุมชนทุกองศ์ประกอบ เรียงตามลำดับองศ์ประกอบจากมากไปหาน้อย

ค่าประเมินความพอใจ	จำนวนองค์ประกอบ			
	เมืองทอง	ผาสุก	สัมมากร	พฤษชาติ
$\bar{x} \geq 3.50$ "พอใจมาก"	7	1	6	1
$\geq 3.00 - < 3.50$ "ค่อนข้างพอใจ"	2	3	2	2
$\geq 2.50 - < 3.00$ "ยอมรับได้"	1	4	3	5
$\geq 2.00 - < 2.50$ "ค่อนข้างไม่พอใจ"	-	3	-	3
$\bar{x} < 2.00$ "ไม่พอใจมาก"	1	-	-	-
รวมจำนวนองค์ประกอบ	11	11	11	11

ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนองค์ประกอบในหมู่บ้านทั้ง 4 แห่งตามค่าเฉลี่ยความพอใจต่อองค์ประกอบทั้งหมดของสภาพแวดล้อมในชุมชน

จากตารางที่ 36 จะเห็นได้ว่าผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านเมืองทอง จะมีค่ารวมของมัธยเม เลขคณิตของความพอใจใกล้เคียงกันและสูงกว่าหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติ โดยหมู่บ้านสัมมากรจะมีค่ารวมของมัธยเม เลขคณิตสูงสุด = 3.49 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านเมืองทอง = 3.47 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 39 แล้วจะเห็นได้ว่าทั้งสองหมู่บ้านนี้ผู้อยู่อาศัยจะมีความพอใจในชุมชนของตนมากพอสมควร โดยมีองค์ประกอบที่มีค่าประเมินความพอใจในเกณฑ์ "ค่อนข้างพอใจ" ถึง "พอใจมาก" ($\bar{x} > 3.00$) อยู่ถึง 8 และ 9 องค์ประกอบตามลำดับจากจำนวนองค์ประกอบในการประเมินทั้งสิ้น 11 องค์ประกอบ

สำหรับหมู่บ้านผาสุกนั้นจะมีค่ารวมของมัธยเม เลขคณิต = 2.90 ใกล้เคียงกับหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งจะมีค่าประเมินความพอใจต่ำสุด = 2.82 และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 39 แล้วจะเห็นว่าหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาตินั้นจะมีจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าประเมินความพอใจตั้งแต่ 3.0 ขึ้นไปเพียง 4 และ 3 องค์ประกอบจากจำนวนองค์ประกอบทั้งสิ้น 11 องค์ประกอบ

การจัดลำดับองค์ประกอบ ตามค่าประเมินทัศนคติ ไม่ดี-ดี สำหรับองค์ประกอบด้านสาธารณูปการ และการดูแลชุมชน

วิเคราะห์จากตารางที่ 36 และตารางที่ 37

- หมู่บ้าน "สัมมากร" จากค่าประเมินที่ได้ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดในเกณฑ์ "ดีมาก" 3 องค์ประกอบได้แก่ ระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ ($\bar{x} = 4.02$) การเก็บขยะของหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.00$) การป้องกันน้ำท่วม ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ยอมรับได้" ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.97$)
- หมู่บ้าน "เมืองทอง" ในหมู่บ้านเมืองทอง องค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดในเกณฑ์ "ดีมาก" 4 องค์ประกอบได้แก่ การเก็บขยะ ($\bar{x} = 4.12$) การรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.03$) การดูแลรักษาความสะอาดชุมชน ($\bar{x} = 3.92$) และระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ ($\bar{x} = 3.50$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างดี" ได้แก่ การป้องกันน้ำท่วม ($\bar{x} = 3.15$)
- หมู่บ้าน "ผาสุก" สำหรับหมู่บ้านผาสุก องค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดในเกณฑ์ "ดีมาก" 1 องค์ประกอบได้แก่ การเก็บขยะ ($\bar{x} = 4.10$) และองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างไม่ดี" ได้แก่ การรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 2.32$)
- หมู่บ้าน "พฤษชาติ" สำหรับหมู่บ้านพฤษชาติ องค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดในเกณฑ์ "ดีมาก" 1 องค์ประกอบได้แก่ การเก็บขยะ ($\bar{x} = 4.02$) และองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างไม่ดี" ได้แก่ การป้องกันน้ำท่วม ($\bar{x} = 2.34$)

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ทัศนคติผู้อยู่อาศัยสำหรับองค์ประกอบด้านสาธารณูปการและการดูแลชุมชนนั้นทุกหมู่บ้านจะมีทัศนคติที่ตรงกันในระดับ "ดีมาก" สำหรับการเก็บขยะของหมู่บ้าน ซึ่งจะทำให้การเก็บอย่างสม่ำเสมอและมักไม่รบกวนผู้อยู่อาศัยในการอยู่อาศัยแบบ "บ้านจัดสรร" ทั่วไป สำหรับองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยมีทัศนคติที่ไม่ดีที่สุดของหมู่บ้านแต่ละแห่ง ได้แก่ การป้องกันน้ำท่วมและ

การรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะมีค่าประเมินอยู่ในระดับที่ "ค่อนข้างไม่ดี" ถึง "ยอมรับได้" แตกต่างกันไปตามสภาพของที่ตั้ง โครงการ ความบกพร่องทางกายภาพเนื่องจากการออกแบบและระดับของการบริหารภายหลังการเข้าอยู่อาศัยในแต่ละโครงการ

การจัดลำดับองค์ประกอบ ตามค่าประเมินความพอใจในองค์ประกอบด้านกายภาพของสภาพแวดล้อมในชุมชน

วิเคราะห์จากตารางที่ 36 และตารางที่ 38

หมู่บ้าน "สัมมากร" ในหมู่บ้านสัมมากร องค์ประกอบด้านกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ "พอใจมาก" 3 องค์ประกอบได้แก่ ชุมชนโดยรวม ($\bar{x} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ อาคารพาณิชย์ในชุมชน ($\bar{x} = 3.65$) และสโมสร-สระว่ายน้ำ ($\bar{x} = 3.52$) ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ยอมรับได้" ได้แก่ สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.95$)

หมู่บ้าน "เมืองทอง" สำหรับหมู่บ้านเมืองทอง องค์ประกอบทางด้านกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดในเกณฑ์ "พอใจมาก" 3 องค์ประกอบได้แก่ ชุมชนโดยรวม ($\bar{x} = 4.03$) รองลงมาได้แก่ ถนนและทางเท้าในชุมชน ($\bar{x} = 3.92$) และอาคารพาณิชย์ในชุมชน ($\bar{x} = 3.57$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ไม่พอใจมาก" ได้แก่ สโมสรและสระว่ายน้ำ ($\bar{x} = 1.93$) ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบที่มีค่าต่ำสุดในการประเมินทุกองค์ประกอบของหมู่บ้าน

หมู่บ้าน "ผาสุก" สำหรับหมู่บ้านผาสุก องค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างพอใจ" 3 องค์ประกอบได้แก่ ถนนและทางเท้าในชุมชน ($\bar{x} = 3.46$) รองลงมาได้แก่ ชุมชนโดยรวม ($\bar{x} = 3.35$) และอาคารพาณิชย์ในชุมชน ($\bar{x} = 3.32$) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างไม่พอใจ" ได้แก่ สวนสาธารณะและที่โล่งเพื่อการพักผ่อน ($\bar{x} = 2.25$)

หมู่บ้าน "พฤษชาติ" ในหมู่บ้านพฤษชาติ ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างพอใจ" 1 องค์ประกอบได้แก่ ชุมชนโดยรวม ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนองค์ประกอบที่ผู้อยู่อาศัยให้คะแนนความพอใจต่ำสุดอยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างไม่พอใจ" ได้แก่ สนามเด็กเล่น ($\bar{X} = 2.12$)

ผลการประเมินโครงการหมู่บ้านที่ทำการศึกษาทั้ง 4 แห่งโดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านสัมมากรและหมู่บ้านเมืองทองจะมีความพอใจในองค์ประกอบสภาพแวดล้อมทั้งหมดที่ทำการศึกษาในระดับใกล้เคียงกัน โดยค่าประเมินรวมที่ได้อยู่ในเกณฑ์ "ค่อนข้างพอใจ" สูงกว่าหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งจะมีระดับใกล้เคียงกันอยู่ในเกณฑ์ที่ "ยอมรับได้"

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยให้ค่าประเมินในเกณฑ์ "ค่อนข้างพอใจ" ถึง "พอใจมาก" นั้นจะได้แก่องค์ประกอบของถนนและทางเท้าในชุมชน ชุมชนโดยรวมและอาคารพาณิชย์ในชุมชน โดยความพอใจนั้นจะเป็นความพอใจที่เกิดจากความรู้สึกที่ว่า ถนนกว้างขวางไม่พลุกพล่าน สภาพของถนนดี และมีความปลอดภัยในการใช้สอยตามลำดับ ส่วนความพอใจในชุมชนโดยรวมนั้นจะเป็นความพอใจที่เกิดจากความรู้สึกที่ว่า เป็นชุมชนที่ไม่แออัด เงียบสงบ สะอาด ร่มรื่นและมีความปลอดภัย สำหรับความพอใจในอาคารพาณิชย์ในชุมชนนั้นจะเกิดจากความรู้สึกที่ว่า ใกล้เคียง ไปใช้สะดวกและมีจำนวนเพียงพอตามลำดับ

สำหรับข้อสรุปองค์ประกอบสภาพแวดล้อมกายภาพที่ผู้อยู่อาศัยให้ค่าประเมินอยู่ในเกณฑ์ที่ "ยอมรับได้" จนถึงเกณฑ์ "ไม่พอใจมาก" จะได้แก่ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะที่โล่งเพื่อการพักผ่อนและสโมสรร-สระว่ายน้ำตามลำดับ ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบของชุมชนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นบริการโดยไม่หวังผลกำไรหรือสามารถลงทุนคืนได้โดยตรง และมักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการขายของโครงการอยู่เสมอ โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแง่ลบนั้นจะเกิดจากความรู้สึกที่ว่า บรรยากาศไม่น่าใช้สอย ขาดความร่มรื่นของบริเวณและปราศจากการดูแลรักษาทั้งอุปกรณ์และบริเวณให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

การวิเคราะห์ความตั้งใจในการย้ายที่อยู่อาศัยและการแนะนำหมู่บ้านแก่ผู้อื่น

ในการศึกษาในเรื่องของการแนะนำหมู่บ้านแก่ผู้อื่นและความตั้งใจในการย้ายที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับค่าประเมินความพอใจในสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านที่ประเมินได้ข้างต้นนั้น จะปรากฏผลในการวิเคราะห์จากตารางที่ 40 และ 41 ดังนี้

ในหมู่บ้านสัมมากรซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีค่าประเมินความพอใจในชุมชนสูงสุดนั้น ผู้อยู่อาศัยคิดจะแนะนำหมู่บ้านแก่ผู้อื่นเป็นจำนวนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 72.7 และมีสัดส่วนของผู้คิดจะย้ายจากหมู่บ้านเป็นสัดส่วนต่ำสุดคือร้อยละ 13.6 โดยมีสาเหตุที่ย้ายเนื่องจากมีที่ว่างใกล้เคียงไป รองลงมาได้แก่เนื่องจากครอบครัวขยายและสาเหตุอื่นๆตามลำดับ

สำหรับหมู่บ้านเมืองทองซึ่งมีค่าประเมินความพอใจในชุมชนใกล้เคียงกับหมู่บ้านสัมมากรนั้น เป็นที่น่าแปลกที่ว่ามีผู้คิดจะย้ายและแนะนำหมู่บ้านแก่ผู้อื่นเป็นสัดส่วนตรงกันข้ามกับค่าประเมินความพอใจที่ได้ คือมีผู้คิดย้ายร้อยละ 38.4 รองจากหมู่บ้านผาสุกซึ่งมีผู้คิดย้ายเป็นจำนวนสูงสุดร้อยละ 42.9 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากสาเหตุที่คิดจะย้ายพบว่าสาเหตุของการย้ายเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านเพียงร้อยละ 20 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 80 นั้นจะเป็นการย้ายเนื่องจากสาเหตุที่ว่าใกล้เคียงไปและนำท่วมเป็นสัดส่วนอย่างละเท่าๆกันคือร้อยละ 40

ส่วนหมู่บ้านผาสุกและหมู่บ้านพฤษชาติซึ่งมีค่าประเมินความพอใจในสภาพแวดล้อมในชุมชนต่ำกว่า 2 หมู่บ้านข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า ในหมู่บ้านพฤษชาติจะมีผู้แนะนำหมู่บ้านแก่ผู้อื่นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.9 สูงกว่าหมู่บ้านผาสุกซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.0 โดยสัดส่วนเหล่านี้จะแปรผันตามความต้องการที่จะย้ายที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้าน กล่าวคือ มีผู้คิดจะย้ายร้อยละ 28.1 ในหมู่บ้านพฤษชาติและร้อยละ 42.9 ในหมู่บ้านผาสุกตามลำดับ และสาเหตุของการย้ายนั้นจะตรงกันในเรื่องที่ว่าใกล้เคียงไปทั้งสองหมู่บ้าน ส่วนเหตุผลในการย้ายอื่นๆได้แก่ครอบครัวขยายในหมู่บ้านพฤษชาติและเนื่องจากสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านผาสุก (ดูรายละเอียดจากตารางที่ 40)

ความถี่เห็น	เมืองทอง		ผาสุก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คิดจะย้าย	10	38.4	12	42.9	6	13.6	9	28.1	37	28.5
ไม่คิดจะย้าย	12	46.2	6	21.4	22	50.0	14	43.8	54	41.5
ไม่แน่ใจ	4	15.4	10	35.7	16	36.4	9	28.1	39	30.0
รวม	26	100.0	28	100.0	44	100.0	32	100.0	130	100.0
สาเหตุที่คิดจะย้าย										
น้ำท่วม	4	40.0	5	41.7	-	-	-	-	9	24.3
ไกลเกินไป	4	40.0	1	8.3	3	50.0	6	66.7	14	37.8
สภาพแวดล้อมไม่ดี	2	20.0	3	25.0	-	-	-	-	5	13.5
ครอบครัวขยาย	-	-	1	8.3	2	33.3	2	22.2	5	13.5
อื่นๆ	-	-	2	16.7	1	16.7	1	11.1	4	10.9
รวม	10	100.0	12	100.0	6	100.0	9	100.0	37	100.0

ตารางที่ 40 แสดงสัดส่วนเรื่องการย้ายที่อยู่อาศัย หากมีโอกาส และสาเหตุที่คิดจะย้ายของผู้ตอบแบบสอบถาม

การแนะนำผู้อื่นมาซื้อหรืออยู่ด้วย	เมืองทอง		ผาสุก		สัมมากร		พฤษชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แนะนำ	7	26.9	7	25.0	32	72.7	15	46.9	61	46.9
ไม่แนะนำ	8	30.8	5	17.8	3	6.8	5	15.6	21	16.2
ไม่แน่ใจ	11	42.3	16	57.2	9	20.5	12	37.5	48	36.9
รวม	26	100.0	28	100.0	44	100.0	32	100.0	130	100.0

ตารางที่ 41 แสดงสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนกถามการแนะนำให้คนรู้จักหรือเพื่อนฝูงมาซื้อ หรืออยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน

โดยสรุปจากการศึกษาอาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านโดยตรงแล้วจะมีอิทธิพลหรือเป็นสาเหตุในการย้ายที่อยู่อาศัยค่อนข้างน้อยกว่าสาเหตุอื่นๆ โดยเหตุผลหลักของการย้ายที่พบในทุกหมู่บ้านจะเนื่องจากปัญหาของระยะทางซึ่งมักเกิดขึ้นโดยทั่วไปสำหรับกรอยู่อาศัยแบบบ้านจัดสรรในเมืองที่ผู้อยู่อาศัยจะมีความรู้สึกที่ชุมชนของตนอยู่ค่อนข้างไกล ส่วนสาเหตุอื่นนั้นผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านพฤษชาติและหมู่บ้านสัมมากรจะย้ายเนื่องจาก การขยายตัวของครอบครัว สำหรับหมู่บ้านเมืองทองและหมู่บ้านผาสุกซึ่งโดยสภาพของที่ตั้งจะประสบกับปัญหาในเรื่องน้ำท่วมค่อนข้างรุนแรงนั้น จะมีการย้ายเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวนอกเหนือจากสาเหตุที่ว่าไกลและปัญหาสภาพแวดล้อมในหมู่บ้าน และในการแนะนำให้เพื่อนฝูงหรือคนรู้จักมาซื้อหรืออยู่ในหมู่บ้านเดียวกันนั้น จะพบว่ามีสัดส่วนแปรผันตามความต้องการที่จะย้ายของผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านแต่ละแห่ง